

SIEVI

Kiurunkangas

Moniperiodisen asuinpaikan kaivaus 17.8.–28.8.2020

Mirette Modarress Julin

Arkeologia

2021

TIIVISTELMÄ

Oulun yliopiston arkeologian oppiaine suoritti arkeologisen kaivaustutkimuksen Sievin Kiurunkankaalla 17.8.–28.8.2020. Kaivaus oli jatkoa edellisvuoden kaivaukselle. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää rautakautisen kohteen tarkempaa ajoitusta, luonnetta ja laajuutta. Kaivaus oli samalla Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaus.

Kaivauksen löytöaineisto koostuu pääosin kvartsiesineistä ja -iskoksista, palaneista luista ja metalliesineiden fragmenteista, merkittävä lisä edellisvuoden löytöihin ovat esihistoriallisen keramiikan kappaleet. Tähänastisen tutkimuksen perusteella Kiurunkankaan kohde on moniperiodinen asuinpaikka. Löytöaineisto viittaa kohteen olleen käytössä niin kivi-, varhaismetalli- kuin rautakaudella. Kaivaustutkimus tehdään loppuun mahdollisuuksien mukaan tulevana kenttä kautena.

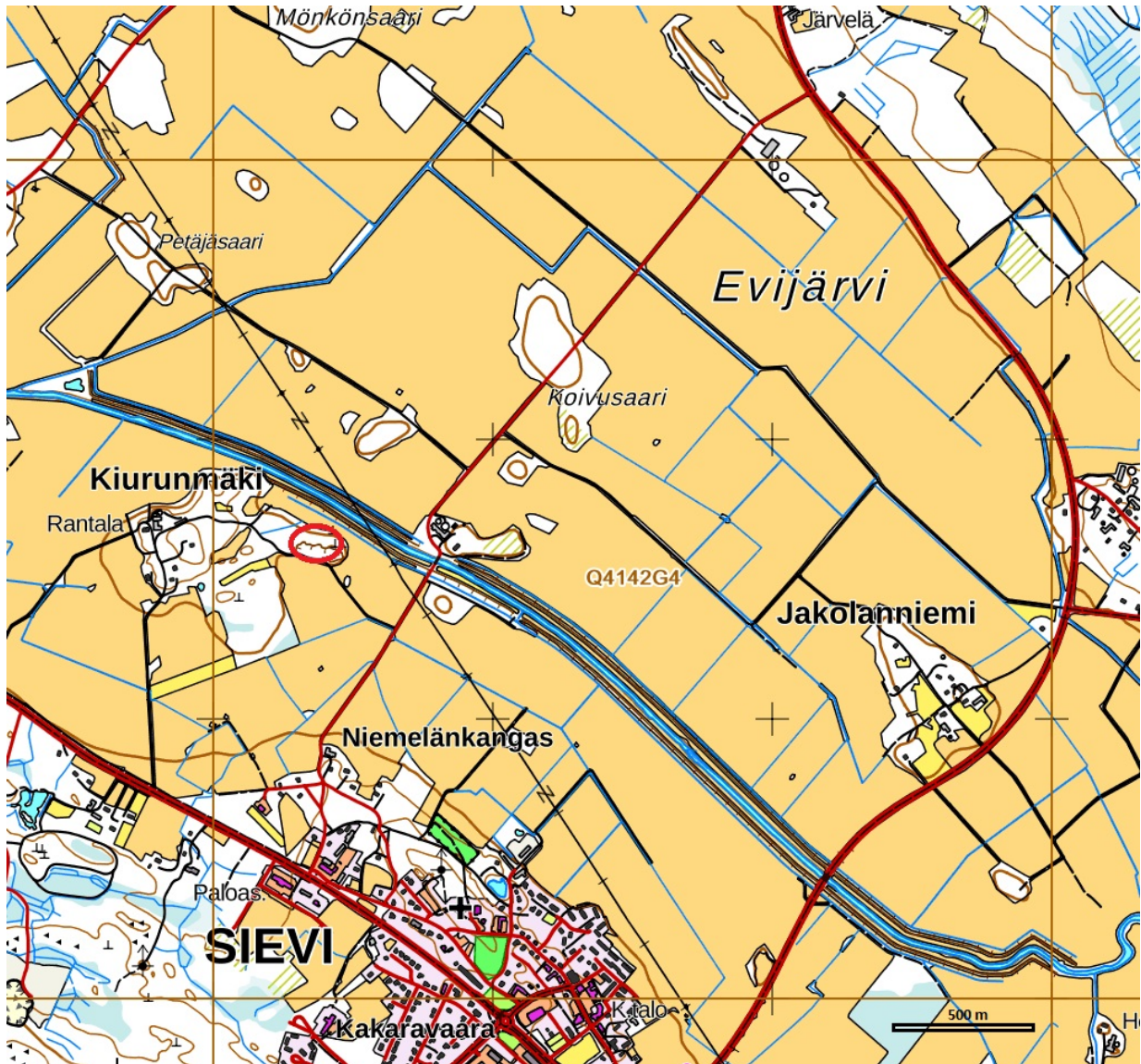
SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
ARKISTO – JA REKISTERITIEDOT	4
PERUSKARTTAOTE	5
1. JOHDANTO	6
2. KOHDE JA AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	6
3. YMPÄRISTÖ JA HISTORIA	7
4. KAIVAUSALUE JA KENTTÄTYÖMETODIT	8
5. KAIVAUSTEN KULKU	12
6. LÖYDÖT	19
7. KAIVAUSTEN AIKANA TEHTYJÄ MUITA TUTKIMUKSIA	24
8. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	24
LÄHDELUETTELO	26
LIITTEET 1–2	

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta: Sievi
Tutkimusalue: Kiurunkangas, 1000034214
Tutkimuksen laatu: Kaivaus
Kohteen ajoitus: Kivi-, varhaismetalli- ja rautakausi
Kohteen tyyppi: Asuinpaikka
Digikartta: Q4142 G4
Koordinaatit: x=7090647; y=377397; z=80
Tutkimuslaitos: Oulun yliopiston arkeologian oppiaine
Kaivauksen johtaja: FT Mirette Modarress Julin
Kenttätyöaika: 17.8.–28.8.2020
Löydöt: KM 42670: 1–1040
Kuvat: 76 digikuvaa, 24 mv-kuvaa
Aiemmat tutkimukset: Hakamäki, V.2019, kaivaus
Hakamäki, V., Jääskeläinen, E., Modarress, M. & Okkonen, J. 2018, tarkastus
Aiemmat löydöt: KM 41707: 1–10 (metallinilmaisinelöydöt),
KM 42005, KM 42232:1–2385
(kaivauslöydöt)
Raportin sivumäärä: 26 + liitteet
Alkuperäisen raportin säilytyspaikka: Oulun yliopiston arkeologian laboratorio
Kopiot: Museovirasto, Pohjois-Pohjanmaan museo
Tutkimuslupa: DRNO MV/115/05.04.01.02/2020

Kannen kuva: M. Modarress Julin

Peruskartta: Sievi (TM35, Q4142G4), Maanmittauslaitos (<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>).
Kiurunkangas ja kaivausalue merkitty punaisella ympyrällä.

1. JOHDANTO

Oulun yliopiston arkeologian oppiaine suoritti arkeologisen kaivaustutkimuksen Sievin Kiurunkankaalla 17.8.–28.8.2020. Kaivaus oli jatkoa edellisvuoden kaivaukselle.¹ Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää esihistoriallisen kohteen ajoitusta, luonnetta ja laajuutta sekä pyrkiä saattamaan päätökseen edellisvuonna aloitetut tutkimukset. Kaivaus oli samalla Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaus, ja tutkimuksellisten tavoitteiden rinnalla kaivauksen tarkoituksena oli opettaa kenttätöyömetodeja arkeologian opiskelijoille.

Kaivauksen johtajana toimi FT Mirette Modarress Julin, hän vastasi myös opetuksesta. Tutkimusavustajina toimivat FM Emilia Jääskeläinen ja fil. yo. Alekski Kannussaari. Kaivajina toimi ensimmäisellä viikolla kuusi ja toisella viikolla viisi arkeologian opiskelijaa. He suorittivat kaivauksella Arkeologinen tiedonhankinta ja käsittely II opintojaksoa. Lisäksi vapaaehtoisina kaivajina oli vaihteleva määrä (1–4 henkeä) vuoden 2019 Ylivieskan kansalaisopiston arkeologian kurssin opiskelijoita. He työskentelivät vaihtelevasti muutaman tunnin ajan neljänä päivänä molemmilla viikoilla.

Kaivauksen kustannuksista vastasi pääosin Oulun yliopiston arkeologian oppiaine. Sievin kunnan kulttuuritoimi osallistui käytännön järjestelyihin, vastaten esimerkiksi hygieniahuollosta kaivauspaikalla sekä tutkimushenkilökunnan majoituksesta. Jälkityöt tehtiin arkeologian laboratoriossa Oulun yliopistossa. Jälkitöihin osallistuivat tutkimusavustajat ja opiskelijat, ja kaivauksen johtajan lisäksi jälkitöiden ohjauksesta vastasivat yliopistonlehtori FT Janne Ikäheimo sekä tutkimusteknikko Jari Heinonen, joka suoritti myös kaivauslöytöjen konservoinnin.

2. KOHDE JA AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Kiurunkankaan kohde (1000034214) havaittiin kaksi vuotta sitten metallinilmaisinharrastajien rautakautisten metalliesinelöytöjen seurauksena. Syksyllä 2018 Anne Ruuttula-Vasari Sievin kulttuuritoimesta otti yhteyttä Oulun yliopiston Arkeologian oppiaineeseen harrastajien löytöihin liittyen. Ilmoituksen jälkeen Kiurunkankaalla ja sen lähiympäristössä tehtiin löytöalueen tarkastus lokakuussa 2018 ja kartoitus metallinilmaisimella marraskuussa 2018.² Harrastajien osoittamien löytökuoppien yhteydessä havaittiin palanutta luuta ja alustavasti kohde määriteltiin mahdolliseksi polttokenttäkalmistoksi.³ Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan alueen rautakaudesta on hyvin vähän

¹ Hakamäki 2020

² Hakamäki et al. 2018

³ Hakamäki et al. 2018

tutkittua tietoa, joten Kiurunkankaalla päätettiin suorittaa kaivaus kesällä 2019 kohteen tarkemman luonteen määrittelemiseksi. Alueelle aukaistiin noin 60 m² kaivausalue, siten että alueen sisäpuolelle jäi osa harrastajien löytämien rautakautisten esineiden löytökoordinaateista. Alueelta kaivettiin esiin muun muassa tulisijan jäännökset sekä liesimäinen kivirakenne. Rakenteen päällä oli rikkoutunut mahdollisen upokkaan palanen, jonka sisäpinnalla oli kiinnittyneenä rautakuonaa. Kohteesta kaivettu runsas palanut luumateriaali käsitti ennakko-oletuksista poiketen eläinten luita. Lisäksi löydettiin kvartsiesineitä ja -iskoksia, muutamia metalliesineiden katkelmia sekä kuonaa. Alueelle aukaistiin viisi koeruutua, joista löytyi hieman palanutta luuta ja muutama kvartsi-iskos. Vuoden 2019 tutkimuksissa tultiin siihen tulokseen, että kysymyksessä on rautakautinen asuinpaikka.⁴

3. YMPÄRISTÖ JA HISTORIA

Tutkimuskohde sijaitsee Kiurunmäellä olevalla Kiurunkankaalla noin 1,3 km Sievin kirkosta luoteeseen.⁵ Alue on noin 27 hehtaarin metsäsaareke, jota ympäröivät Evijärven pellot. Kaivausalue sijoittuu Kiurunkankaan itäiseen osaan, jossa maasto on kivikkoista mäntykangasta. Evijärven peltoalue on vanhaa järvenpohjaa, jota on muokattu viljelykäyttöön 1770-luvulta lähtien. Järven viimeinen kuivatusvaihe tapahtui vasta 1960-luvulla.⁶ Ennen kuivausta Evijärvi on ollut laaja vesistö, johon on kuulunut useita saaria, jotka ovat nykyisin näkyvillä metsä- tai maatilasaarekkeina peltoalueen keskellä, mm. Asunsaari, Koivusaari, Kuusisaari, Linnankukkula. Abraham Frisiuksen vuoden 1745 kartan mukaan Kiurunkangas ollut Evijärveen työntävä niemi. Nykyistä Evijärven peltoaluetta halkoo uomaan pakotettu kapea Vääräjoki, joka virtaa Kiurunkankaan pohjoispuolella.

Kohteessa tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole maanpintaan näkyviä rakenteita merkinä muinaisesta ihmistoiminnasta. Kesällä 2019 tehdyissä kaivauksissa kuitenkin huomattiin modernin ajan metsätöiden jättäneen jälkiä maastoon, joissain paikoin oli matalaa kuoppaisuutta ja kivien siirtymistä.⁷ Kiurunkankaan mäntypuu voittoinen niemeke on metsämaata, ja maanomistajan mukaan alueelle ei ole suunnitteilla muuta käyttöä. Kohteen eteläpuolella on heinittynyt vanha soranottoaika ja lähistöllä lännen suunnassa on maataloja. Lähialueen vakituinen asutushistoria ulottuu ainakin 1500-luvun alkupuolelle, jolloin ensimmäiset tunnetut tilat perustettiin Evijärven rannoille. Kiurunmäen ensimmäisen tilan perustamisajankohta lienee 1600-luvulla.⁸

⁴ Hakamäki 2020.

⁵ Vuoden 2019 kaivauskertomuksessa Ville Hakamäki (2020: 5–13) on kirjoittanut kattavasti kohteen topografiasta, ympäristöstä ja tutkimushistoriasta, joten tässä raportissa vain lyhyt katsaus.

⁶ Meriläinen 1993: 240-251.

⁷ Hakamäki 2020.

⁸ Virrankoski 1956: 100–101; Vahtola 1993.

Sievin kunnan alueelta tunnetaan noin 30 esinelöytöihin perustuvaa kivistä asuinpaikkaa ja kolme röykkiö- sekä kaksi kuoppajäännöskohdetta. Tarkempia tutkimuksia on tehty vain muutamassa. Sen sijaan irtolöytöinä kivistä kivitaltoja- ja kirveitä on Sievin alueelta ja entisen Evijärven rannoilta tullut esille suhteellisen paljon.⁹ Löydöistä vain osa on päätynyt museoihin, ja paikalliset asukkaat tuovat niitä yhä edelleen arvioitaviksi.¹⁰ Edellisvuonna Kiurunmäellä havaittiin laaja kivistä asuinpaikka Kiurunkangas N (mj.1000039081),¹¹ joka sijaitsee noin 300 metrin päässä luoteeseen nykyiseltä kaivausalueelta. Painanteen ja nykyisen kaivausalueen välimaastosta, on aikaisemmin tehty irtolöytö, kapeateräinen kivituura. Tämän vuoden kaivausten aikaan havaittiin tutkimuskohteen lähistöllä myös kuppikivi. Se sijaitsee kaivausalueen keskikoordinaateista noin 60 metriä lounaaseen. Kyseessä on suuri irtolohkare, jonka päälle keskelle kiveä on tehty yksi noin 6 cm x 7 cm leveä ja 1,5 cm syvä soikeahko kuoppa. Löydöstä on toimitettu erillinen raportti Museovirastolle.¹²

Ennen Kiurunkankaan nykyisiä tutkimuksia rautakautisia löytöjä alueelta tunnetaan niukasti, kaksi irtolöytöä Jyringin solki (KM 5805:3) ja muinaissuksi.¹³ Syksyn 2018 metallinilmaisinelöydöt Asunsaaresta ja Kiurunkankaalta sekä kesän 2019 ja 2020 kaivaukset ovat näin ollen tuoneet huomattavan lisän rautakautisiin muinaislöytöihin ja tietoa alueen esihistoriasta.

4. KAIVAUSALUE JA KENTTÄTYÖMETODIT

Vuoden 2020 tutkimusalue käsitti edellisen vuoden vajaan 60 m² kaivausalueen¹⁴. Kaivausalue oli lähes etelä-pohjois-suuntainen ja pituudeltaan noin 11,50 m sekä leveydeltään noin 4,80 m. Lisäksi alueen länsipuolelle tehtiin 1m x 2 m laajennus sekä aukaistiin yksi koeruutu reilun 10 m päähän kaivausalueesta koilliseen/itään (kartta 1 ja 1b).

Kaivausmetodinä käytettiin tasokaivausta. Maata poistettiin 5 cm kerroksina. Kerrosten paksuus kuitenkin hieman vaihteli, johtuen siitä, että kaivajat vasta opettelivat ja harjoittelivat kaivaustekniikkaa. Työvälineenä käytettiin kaivauslastoja sekä tarvittaessa hienokaivausvälineitä, erityisesti pinsettejä palaneen luun pienien kappaleiden keruuseen. Lappioita tarvittiin maanpoistoon suojapeitteiden päältä sekä koeojan ja laajennuksen pintamaan poistoon.

⁹ Esim. Okkonen 1993, 37–40 listaa 66 irtolöytöä Sievin alueelta.

¹⁰ Ks. esim. Modarress 2019 a ja b.

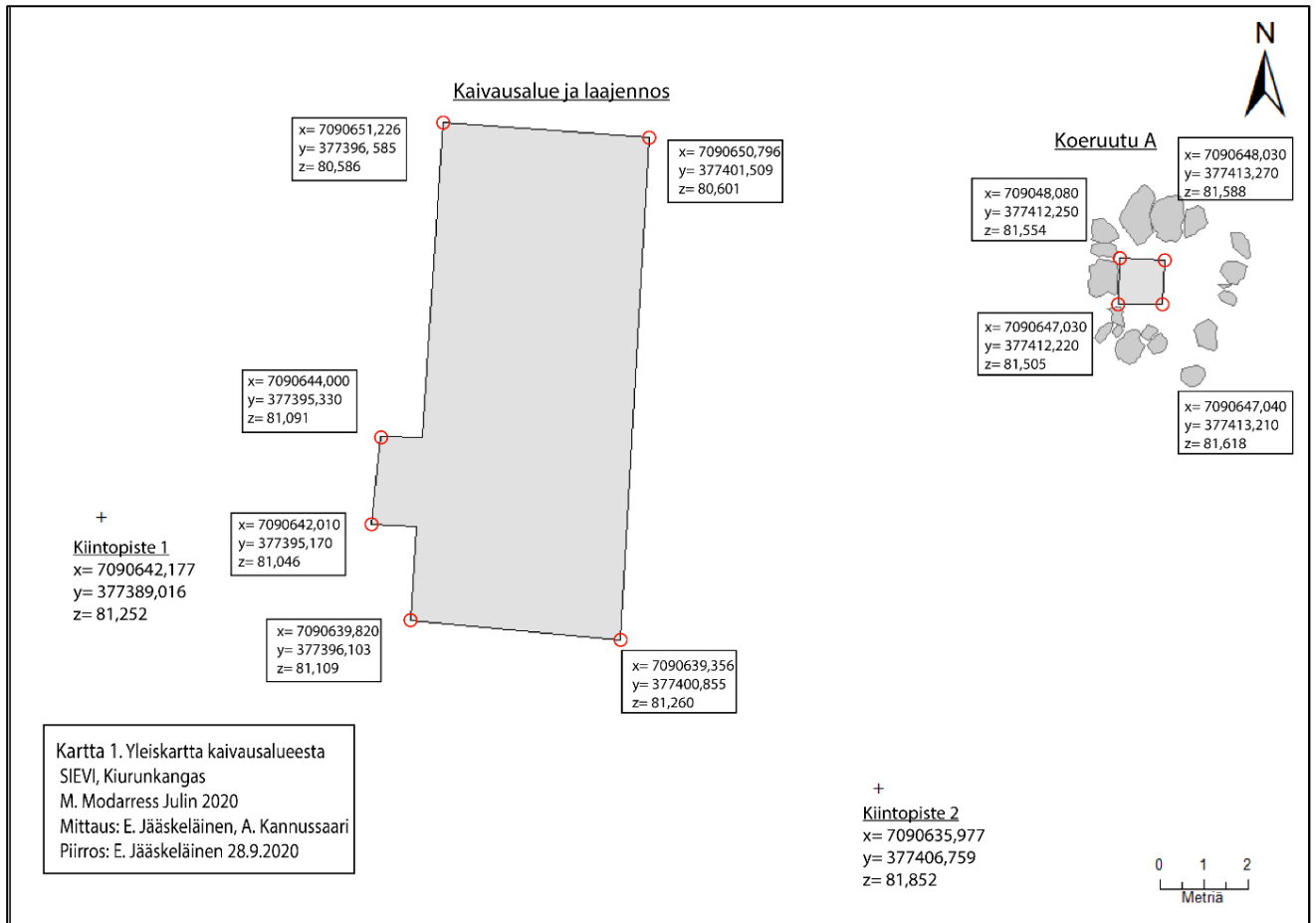
¹¹ Okkonen 2020.

¹² Modarress Julin 2020a.

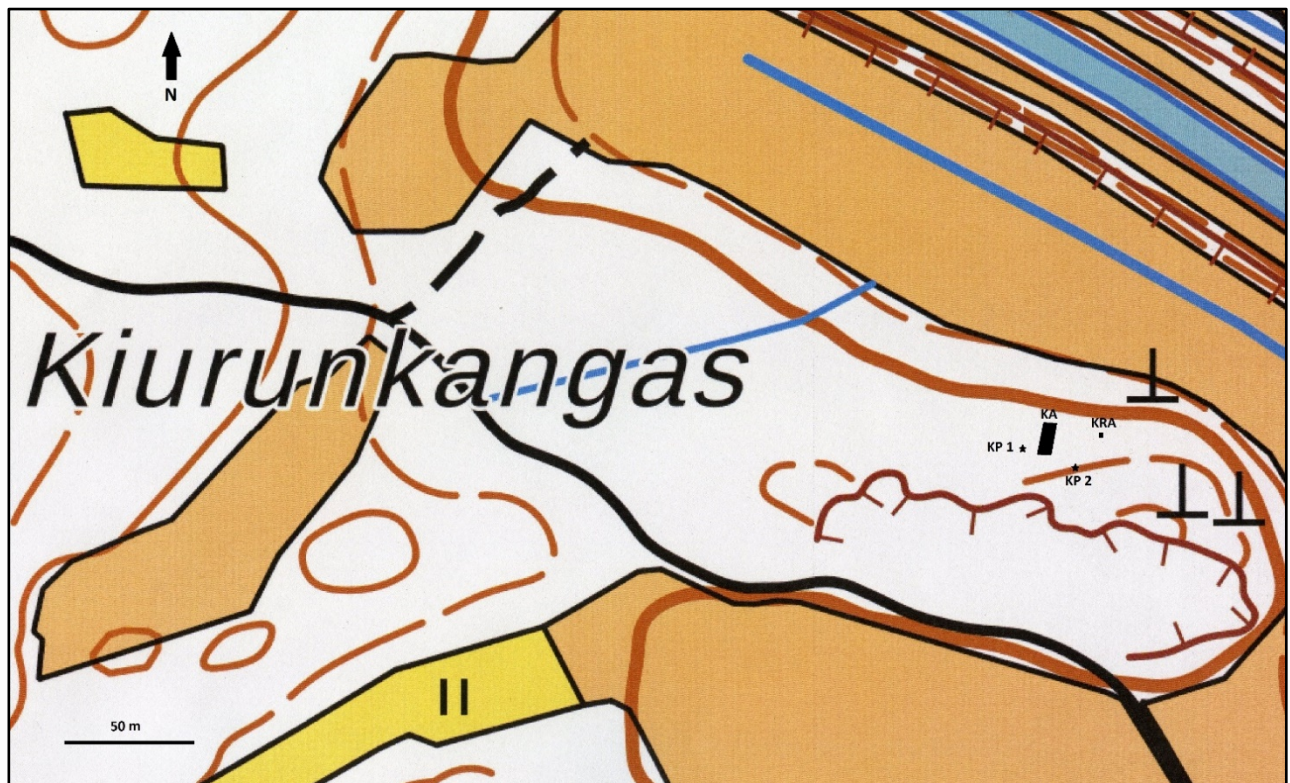
¹³ Okkonen 1993; Hakamäki 2020.

¹⁴ Ks. Hakamäki 2020.

Työskentelyn alla oleva alue käytiin tasojen välissä pari kertaa läpi Garrett-metallinilmaisimella ja pienemmällä pinpointerilla, mikä auttoi opiskelijoita havaitsemaan pieniä metallin kappaleita alueella. Kaikki kaivettu maa seulottiin, ja luiden seulonassa käytettiin myös pientä taloussiivilää.

Kartta 1a. Yleiskartta. Kaivausalue, koeruutu ja kiintopisteet. Karttapiirros E. Jääskeläinen.

Kartta 1b. Yleiskartta. Sievi, Kiurunkangas. Kaivausalue (KA), koeruutu (KRA) ja kiintopisteet (KP1 & 2) sijoitettuna maastokartalle. Pohjakartta Maanmittauslaitos (<https://www.paikkatietoikkuna.fi/>), lisäykset M. Modarress.

Mittaukset, vaaitukset ja löytöjen mittaukset, tehtiin takymetrillä kahta vuoden 2019 kiintopistettä käyttäen. Ne oli edellisvuonna merkitty puupaaluin, ja olivat pysyneet hyvin paikallaan.

Kiintopisteiden koordinaatit:¹⁵

1 x = 7090642.177, y = 377389.016, z = 81.252

2 x = 7090635.977, Y = 377406.759, z = 81.852

Maanomistaja oli kaatanut puut kaivausalueelta jo ennen kaivauksia (kuva 1 [4]¹⁶), mikä helpotti kaivua ja lisäsi näkyvyyttä kaivausalueella.

¹⁵ Huomaa kiintopisteillä eri järjestysnumero kuin vuonna 2019.

¹⁶ Hakasuluissa oleva numero on kyseisen kuvan kuvataallenteen numero Oulun yliopiston arkeologian laboratorion sähköisessä arkistossa, ks. liite 1, kuvaluettelo.

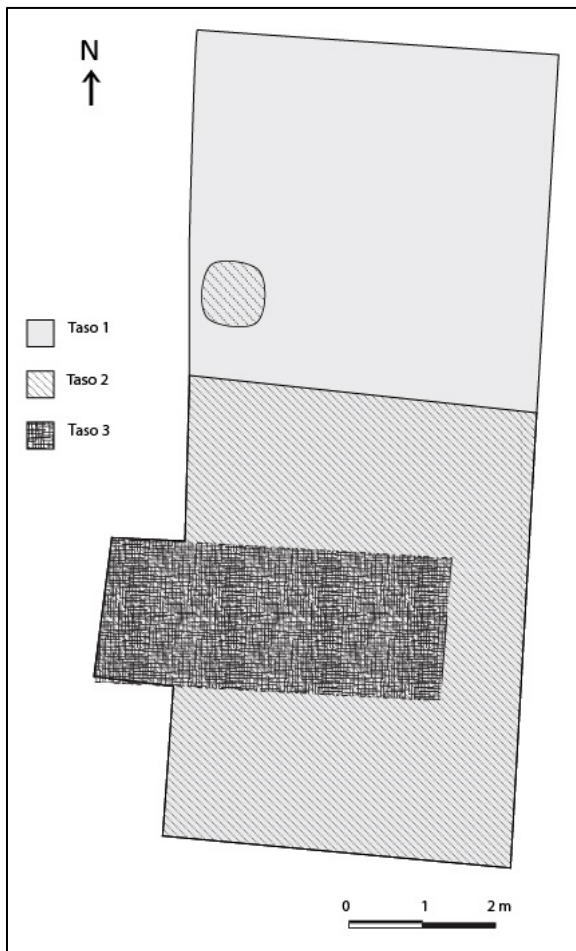
Kuva 1. Kaivausalue puhdistettuna ennen kaivun alkua. Pohjoisen suunnalla, puiden takana, näkyy vaaleana Kiurunkangasta ympäröivä pelto. Sen paikalla on ennen 1770 - 1960-luvuilla tapahtunutta kuivatusta siintänyt Evijärvi. Kuva: S. Heikkinen, OY/ark.lab.

Muistiinpanoja ja dokumentaatiota varten kaivausalue jaettiin noin 2 metrin levyisiin lohkoihin (länsi-itä suunta): eteläpäätyyn, eteläiseen keskilohkoon, keskilohkoon, pohjoiseen keskilohkoon ja pohjoispäätyyn. Jakoa ei kuitenkaan ole merkitty karttoihin tai löytöluetteloon, sitä on käytetty apuna pelkästään sanallisissa selityksissä.

Kaivauksen aikana kaivettiin kolme kerrosta seuraavalla tavalla:

Ensimmäinen kaivukerros käsitti koko alueen. Toisessa kaivukerroksessa kaivettiin eteläpuolisko (n. 30 m²) siten että pitkiltä sivuilta mitattiin 6 m eteläpäädyistä lähtien, myös pohjoispuoliskolla sijainneen tulisijan (R1)¹⁷ alue kaivettiin. Lisäksi tehtiin laajennus (1 m x 2 m) länsireunalle kahden metrin päähän mitattuna eteläpäädyn lounaisnurkan. Kolmas kaivukerros kaivettiin itä-länsisuuntaisena kahden metrin kaistaleena eteläisessä keskilohkossa ja sen jatkeena olevassa laajennuksessa, jättäen itäreunasta pois yhden metrin levyinen alue (ks. kuva 2. ja liite 2, kartat 2-7). Koeruutu A kaivettiin tasoon 1 (liite 2, kartta 9). Kuvassa 1 kaivausalueen keskellä erottuu selvästi tumma likamaa (eteläinen keskilohko), joka kaivettiin tasoon 3.

¹⁷ Kesän 2019 kaivauksissa löytyi kaksi kivrakennetta R1 (tulisija) ja R2 (Hakamäki 2020: 17–19), 2020 kaivauksissa niistä käytettiin samoja termejä.

Kuva 2. Kaivausalue ja dokumentointitasot 1-3 (kartta 19).

Piirros: M. Modarress & E. Jääskeläinen

Löytöjen talteenotto ja mittaus

Löydöt otettiin talteen minigrip-pusseihin asianmukaisin toimenpitein. Suurin osa löytöjen koordinaateista mitattiin erikseen, aluksi myös palaneille luille. Palaneiden luiden silppu oli kuitenkin runsasta, joten niiden keruuta tehostettiin mittaamalla niille aina yksi piste 5 cm säteellä. Kaivausten myöhemmässä vaiheessa, luumurskan ollessa paikoin erittäin runsasta sen keruuta tehostettiin edelleen siten, että keskilohkon luukeskittymäalueella mitattiin muutamia pisteitä, joiden ympäriltä luut kerättiin samaan pussiin alle

10 cm säteellä. Myös tulisijan, R1, alueella mitattiin tulisijan ympäryys sekä keskipiste, josta löydöt kerättiin ja mitattiin samoille koordinaateille, joillekin löydöille on kuitenkin omat koordinaattinsa. Kaikissa muissa tapauksissa löydöt kerättiin ja mitattiin yksittäin. Pieniä erillään mitattuja palaneen luun murusia sekä joitain kvartsi-iskoksia siirrettiin jälkitöissä saman KM alanumeron alle, jos ne olivat olleet aivan lähekkäin, pääsääntöisesti alle 5 cm säteellä. Tämä siksi, että palaneet luut oli usein talletettu löytöinä, joissa oli vain yksi tai kaksi kappaletta pienen pieniä luunmurusia. Niiden sijainti cm-tarkkuudella suhteessa muihin luihin ei antaisi lisää tutkimuksellisesti hyödyllistä tietoa. Yhdistämällä näitä löytöjä saatiin samalla hieman tiivistettyä pakkausta ja vähennettyä pakkauslaatikoiden turhaa käyttöä.

5. KAIVAUSTEN KULKU

Kenttätyöt aloitettiin maanantai-iltapäivänä 17.8. Ensimmäinen työvaihe käsitti takymetrin asemoimisen mittauspisteelle. Mittauksiin käytettiin edellisen vuoden kiintopisteitä, joiden paalut olivat vielä paikallaan. Kaivausalueen aukaisu aloitettiin suojapeitteiden ja niiden päällä olleen maan poistolla. Tuore kasvillisuus oli jo vuoden aikana peittänyt suojapeitteet. Seuraavana aamuna

kaivausalueen pintapuhdistuksen jälkeen alue vaaittiin ja kaivu aloitettiin 5 cm kerroksen poistolla (kaivukerros 1)¹⁸. Työ eteni kaivausalueen läntiseltä pitkältä sivulta ja lounaisnurkkauksesta kohti itäistä puolta (kuvat 2 [8] ja 3 [22]). Runsasta luumurskaa alkoi ilmetä jo kaivausten alkuvaiheessa, etenkin kaivausalueen keskipaikkeilla. Luita kerättiin pinseteillä ja mitattiin yksitellen, mikä hidasti työskentelyä huomattavasti.

Kuvat 2 ja 3. Kaivu aloitettiin läntiseltä pitkältä sivulta, josta edettiin itäreunaa kohti.
Kuvat: M. Modarress Julin, OY/ark.lab.

Kaivausalueen lounaisessa nurkkauksessa oli tulisijan omaisesti isoja ja pieniä kiviä rykelmässä, työn edetessä merkkejä mahdollisesta liedestä/tulisijasta tai muusta rakenteesta ei kuitenkaan löytynyt. Kaakkoisnurkkauksessa oli selviä likamaa- ja hiilipitoisia maaläikkiä, aivan nurkasta löytyi kaksi palasta esihistoriallista reikäkoristeltua keramiikkaa (kuva 4 [17]) jo ensimmäisenä kaivupäivänä. Ne olivat kuitenkin vaatimattoman kokoisia ja reikäkuvio oli rikkoutunut, joten tarkempaa tyyppimäärittystä ei koon ja kuvion perusteella pystytty tekemään. Keramiikan palasia löytyi kaivausten edetessä useampia (63 kpl/28 löytönumeroa), pääosin perin pieniä fragmentteja. Keramiikan kappaleista suurin osa löytyi kaakkoisnurkkauksesta ja muutama kivien R2 alueelta.

¹⁸ Huom.: Ensimmäinen kaivukerros aloitettiin 0-tasosta ja ensimmäinen dokumentointitaso oli taso 1. Tietoja yhdistettäessä vuoden 2019 kaivauksiin on huomioitava, että kokonaisuutta ajatellen 2020 kaivausten taso 0 = taso 2 ja kaivukerros 1 = kaivukerros 3. ja esimerkiksi 2020 kaivauksilla saavutettu taso 1 on kokonaisuutta ajatellen taso 3.

Kuva 4. Keramiikka löydöt olivat pääosin kaivausalueen kaakkoisnurkkauksesta.
Kuva: E. Kärnä, OY/ark.lab.

Kuva 5. Eteläisen keskilohkon laaja likamaa-alue, taso 1. Tältä alueelta löytyi runsaasti palanutta luuta ja suurin osa metallilöydöistä, erityisesti yläoikealla olevan suuren litteän kiven ympäriltä ja kuvan etualalta. Kuva: A. Hepoaho, OY/ark.lab.

Eteläisessä keskilohkossa likamaa erottui selvästi lähes koko lohkon alueella (kuva 5 [31]). Ensimmäisessä kaivukerroksessa se oli hiilensekaista, alueelta löytyi palanutta luuta useammasta

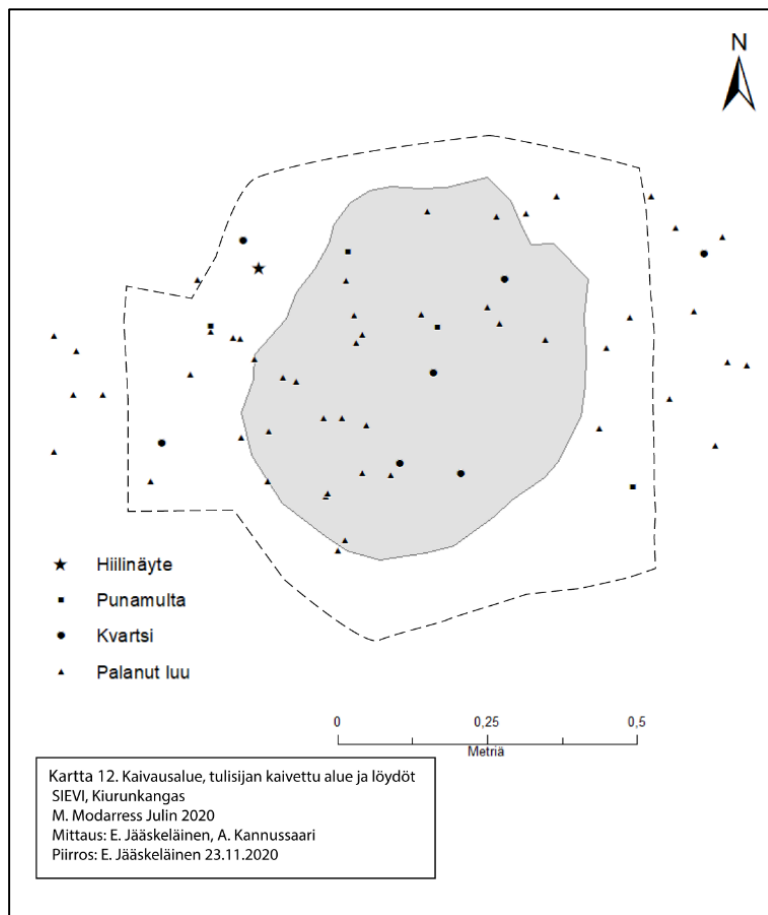
keskittymästä (ks. liite 2, kartta 16). Lisäksi löytöihin kuului kuparisekoitteisen pellin palasia sekä käyttötarkoitukseltaan määrittämättömän metalliesineen osa (kuva 6 [14]). Toinen isompi metalliesineen katkelma löytyi hieman tulisijan R1 eteläpuolelta (kuva 7 [18]).

Kuvat 6 ja 7. Metallilöydöt KM 42670: 22 (vas.) ja KM 42670: 1 *in situ*. Erityisesti jälkimmäisen ympärillä oli palanutta luusilppua. Kuvat: H. Moskuvaara (vas.) ja J. Nurmi, OY/ark.lab.

Ensimmäinen kaivukerros ja ensimmäisen tason dokumentointi saatiin päätökseen 24.8. iltapäivällä. Seuraavan aamuna aloitettiin toinen kaivukerros. Tässä vaiheessa rajattiin pois KA: n pohjoinen puolisko (n. 26 m²), joka jäi 1. tasoon. Tämä johtui siitä, että etenkin pohjoispääty oli pääosin eteläistä kivisempi, sieltä oli vähemmän löytöjä (ainoastaan kvartseja) ja kairauksen perusteella alue oli jo pääosin puhdasta mineraalimaata. Ainoastaan kahdessa kairausnäytteessä pohjoispäädyn keskipaikkeilla oli pinnasta mitattuna vajaa 3 cm hiilistä likamaata (ks. pisteet 738, 739, kartta 18). Päätökseen vaikutti lisäksi se, että aika ei olisi riittänyt koko alueen kaivuun. Näin ollen myös pohjoinen keskilohko rajattiin pois, paitsi tulisija, R1, joka kaivettiin tasoon 2 (kuvat 8 ja 9 [46]). Tulisijan alueella ja sen ympärillä oli punertavaa palanutta hiekkaa, hieman punamultaa ja keskeltä paljastui pienehkö kivi. R1:stä ja sen reuna-alueelta ainoat löydöt olivat palanutta luuta ja kvartssia. Pronssipellin palasia, joita oli löytynyt tulisijan välittömästä läheisyydestä edellisen vuoden kaivauksissa, ei enää tullut esille. Tulisijan pohjalta ei myöskään tullut esille savea kuin pieni savinen läikkä länsipuolen kiven vieressä ja toinen itäisellä puolella (ks. kuva 9 [46]). Viimeisessä kaivuvaiheessa tulisijan reunalta otettiin hiilinäyte mahdollista ajoitusta varten.

Toisessa kaivukerroksessa keskisellä kaivausalueella oli yhä edelleen runsaasti palanutta luuta, josta erottui selvästi useampi keskittymä (ks. kuva 16, s. 23). Eteläisen keskilohkon luukeskittymä sijaitsi suurehkon laakean kiven itäpuolella ja sen liepeiltä löytyi useita fragmentteja kuparisekoitteista ohutta peltiä (kuva 5 [31]).

Kuva 8. Tulisijan R1 ja alueelta tulleet löydöt. Tasoon 2. kaivettu alue katkoviivalla. Piirros: E. Jääskeläinen.

Kuva 9. Tulisija, R1, taso 2. Kuva: M. Modarress Julin. OY/Ark.lab.

Toisella kaivausviikolla kaivausalueelle tehtiin pieni laajennus, eteläisen puoliskon länsireunalle. Tällä haluttiin tarkastella hypoteesia raivatusta alueesta (ks. Hakamäki 2020), valitettavasti jäljellä

oleva työaika rajoitti laajennuksen kokoa ja se käsitti vain 1 m x 2 m alueen (kuva 10 [45]). Laajennuksesta poistettiin pintamaa, minkä jälkeen sitä kaivettiin 5 cm kerroksina, saavutetut tasot dokumentoitiin mittauksin ja valokuvauksen avulla sekä karttapiirroksella. Laajennuksessa oli muutamia palaneita kiviä ja kaivausalueella havaittu hiilensekainen likamaa jatkui laajennuksessa laajoina läntteinä. Laajennuksen pohjoisosasta löytyi useita kvartsi-iskoksia ja pari kvartsiesinettä ja eteläosasta palanutta luuta. Muita löytöjä ei tullut.

Laajennuksen lisäksi avattiin yksi koeruutu (KRA), noin 10 m kaivausalueen reunasta itään/koilliseen nousevalle rinteelle. Paikalla havaittiin tasainen alue, jota ympäröi isohkojen kivien rengas (ks. kartta 1), niiden keskelle avattiin 1 m x 1m koeruutu (kuva 11[39]). Pintamaan poiston jälkeen ruutua kaivettiin 5 cm kerros ja saavutettu 1. taso dokumentoitiin. Ruudusta löytyi kvartsi-iskoksia ja -esine. Toisen kerroksen kaivua aloiteltiin, maakerros vaikutti kuitenkin jo puhtaalta, joten ruudun keskelle tehtiin koepisto. Koska likamaakerroksia ei havaittu ja muitakaan löytöjä ei tullut kaivu lopetettiin.

Kuva 10 ja 11. Ensimmäinen taso laajennus (vas.). Ensimmäinen kaivukerros meneillään koeruutu A:ssa (oik.). Kuvat: M. Modarress Julin.

Eteläisen puoliskon tason 2. dokumentoinnin jälkeen jatkettiin kaivua siten, että eteläisen keskilohkon noin 2 metrin levyinen alue sekä sen jatkeena oleva laajennus kaivettiin tasoon 3. Itäiseltä reunalta jätettiin kuitenkin yhden metrin leveä kaistale kaivamatta (kuvat 2 ja 13[70]). Tämä

alue valikoitui kaivua varten luu- ja likamaa keskittymien perusteella. Muu kaivausalue jäi tasoon 2, myös kivirakenne R2. Rakenne vaikutti loppuvan, pohjaa ei kuitenkaan kaivettu syvemmälle kuin ympäröivä taso. Pieni osa rakenteen kivistä näytti jatkuvan itäprofiiliin (kuva 12 [58]).

Kuva 12. Keskilohko, taso 2. Edessä oikealla R2 kivikerrat poistettuna. Kuva: M. Kaasinen, OY/ark.lab.

Likamaa ja luukeskittymät vähenivät huomattavasti 3. kerrosta kaivettaessa. Kuvassa 13 likamaa alueet näkyvät jäljelle jääneenä tummanruskeanpunaisena maakerroksena; harmahtava hiekka, noki/hiililäikät sekä palaneen luun muruset hävisivät lähes kokonaan. Kolmannessa kerroksessa ei kuitenkaan kokonaisuudessaan päästy puhtaaseen pohjamaahan. Siinä ja joissain paikoin muuallakin kaivausalueella jäi joitain läikkiä kulttuurikerrosta tutkittavaksi. Tämän vuoksi kaivausten lopuksi kaivausalue suojattiin vielä kertaalleen pressuilla ja kaivetulla maalla. Tähän kysyttiin myös maanomistajan suostumus. Jotta kaikki ihmisen toiminnasta kertovat jäännökset maaperässä saataisiin kaivausalueen kohdalta tutkittua koskemattomaan pohjamaahan asti, tarkoituksena on hakea rahoitusta jatkotutkimukseen jo seuraavalle kenttäkaudelle.

Kuva 13. Eteläinen keskilohko ja etualalla laajennus, taso 3 (lopetustaso). Suurin osa tummista likamaakerroksista on hävinnyt. Kuva: M. Modarress Julin, OY/Ark.lab.

6. LÖYDÖT

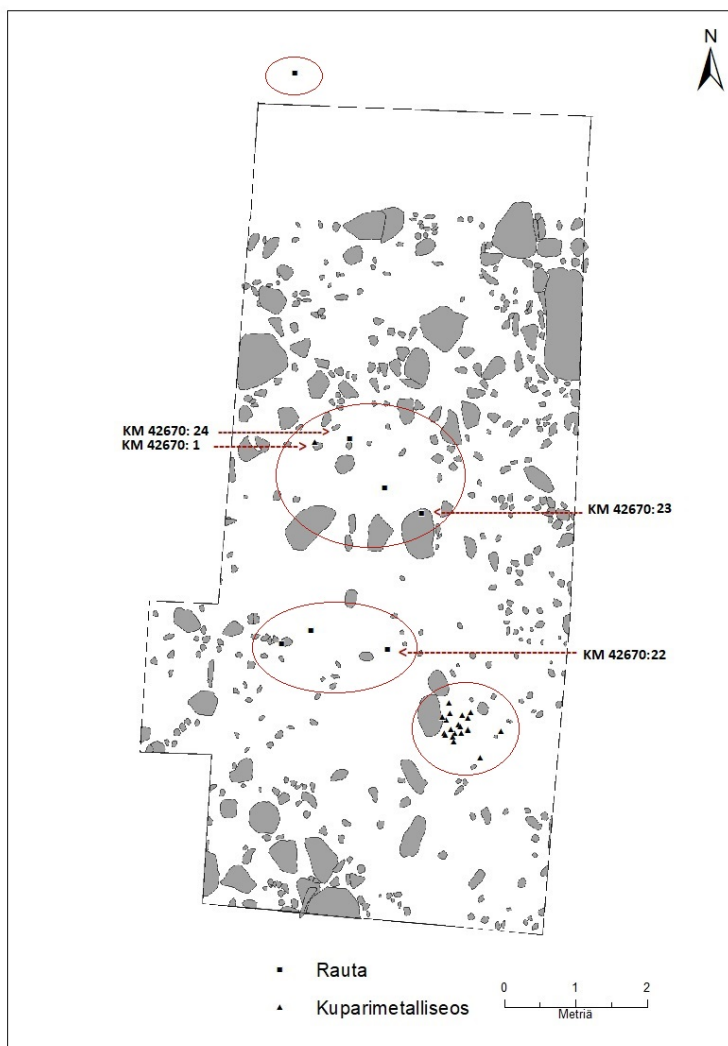
Kvartsiesineet ja -iskokset olivat levinneet koko kaivausalueelle, mitään tiettyä keskittymää niille ei voi määrittellä. Metalli, keramiikka ja palanut luu sen sijaan keskittyivät tietyille alueille. Jälkityö vaiheessa yhden aamun mittauksissa huomattiin pieni poikkeama koordinaattien sijoittumisessa kaivausalueelle, osa löytöjen koordinaateista jäi selvästi kaivausalueen eteläpuolelle. Kysymyksessä oli takymetrin asemoinnissa tapahtunut virhe, jota ei pystytty enää jälkitöissä korjaamaan. Tämä koskee vain aamun 19.8. mittauksia, puolenpäivän jälkeen takymetri oli asemoitu jo uudelleen. Muistiinpanojen ja valokuvien perusteella tiedetään kuitenkin, että nämä löydöt ovat todennäköisesti kaivausalueen eteläiseltä puoliskolta, jossa sinä aamuna kaivettiin, ja keramiikkalöydöt ovat lähinnä alueen kaakkoisnurkkauksesta.

Metalli

Metalliesineiden fragmentteja mitattiin 28 löytöä (kuva 14). Niistä suurin osa pieniä ohuen

kuparimetalliseos/pronssipellin kappaleita ja muutamia rautaesineiden katkelmia. Yksi niistä, KM 42670: 22, on noin 8 cm pitkä soljen neulaa muistuttava rautaesine (liite 1, kuva 3). Toisesta päästä suippo ja terävä, toisesta päästä litteä ja kolmiomaisesti levenevä. Levenevän pään läpi menee niitti. Se muistuttaa ison hevosenkenkäsoljen neulaa, mutta kaartuu päinvastaiseen suuntaan kuin neulat. Esineen alkuperäinen funktio jää epäselväksi.

Toinen mielenkiintoinen löytö on KM 42670: 1, joka on ohutta kuparimetalliseosta (liite 1, kuva 1). Se on noin 8 cm pitkä ja 3 cm leveä ohut esine, joka suippenee päätyjä kohti. Sen molemmissa päissä on reiät, toinen pääty on murtunut reiän kohdalta. Myös tämän esineen funktio jää pimentoon. Muut kuparimetalliseosesineet olivat pieniä fragmentteja ohutta peltiä. Joidenkin reunat olivat taiteltuja ja mukana oli pari niittiä (liite 1, kuva 2).

Kuva 14. Metallilöytöjen levintä kaivausalueella (liite 2, kartta 15). Piirros: E. Jääskeläinen & M. Modarress Julin.

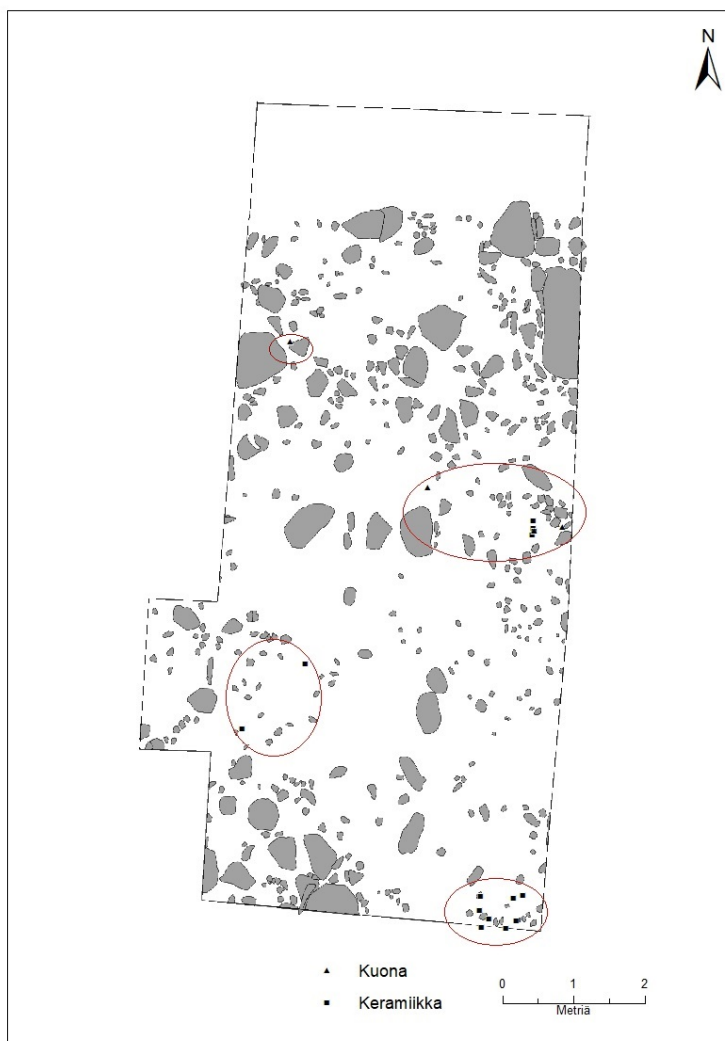
Rautaesineissä oli piikkimäisiä katkelmia ja takonaulan kappaleita. Mukana oli funktioltaan tuntematon suppilomainen esineen pääty- tai liitoskappale KM 42670: 23 (toiselta puolelta rikkoutunut) sekä pieni avoin rengas KM 42670: 24 (liite 1, kuvat 4 & 5). Konservattorin mukaan useat metallilöydöt ovat selvästi korkeassa lämpötilassa palaneita, joten on mahdollista, että ne ovat pistetty tuleen tarkoituksella. Osassa löytöjä,

lähinnä kuparimetalliseos fragmenteissa, oli palanutta luuta hiiltyneenä metallin palasten pintaan. Metalliesineiden levintä poikkeaa hieman edellisvuoden levinnästä, paitsi eteläisen lohkon itäpuolen ison litteän kiven viereinen keskittymä, josta jo edellisvuonna löytyi kuparimetalliseos pellin palasia (vrt. kuva 14 ja Hakamäki 2020: kuva 24, s. 29). Muutama rautaesineen fragmenteista

löytyi keskiseltä kaivausalueelta, jossa oli runsaasti palanutta luuta (ks. kuva 14 keskimäinen ympyrä).

Keramiikka

Kaivausten edetessä keramiikkaa tuli esille 28 mitatun löydön verran. Tämä oli uutta edellisvuoteen verrattuna, sillä silloin kaivausalueelta ei löytynyt keramiikkaa. Suurin osa keramiikan palasista tuli esille kaakkoisnurkkauksesta ja muutama muista poikkeava palanen kivien R2 alueelta (kuva 15).

Kuva 15. Keramiikan ja kuonan levintä kaivausalueella (liite 2, kartat 14 ja 17). Keramiikkaa löytyi lähinnä kaivausalueen kaakkoisnurkkauksesta sekä kivien R 2 viereltä itäreunasta. Kuonaa puolestaan kivien R1 ja R2 alueelta, Kaikki keramiikkalöydöt eivät näy kartalla mittausvirheen vuoksi. Piirros: E. Jääskeläinen.

Kaakkoisnurkkauksen palaset ovat kellertävää kohtalaisen tiivistä savea ja useassa palasessa on reikä tai kaksi. Palasissa ei näy viiva- tai kampakoristelua. Löydöt ovat pääosin hyvin pieniä esineiden kappaleita, mutta joukossa on myös muutamia hieman suurempia, joissa on näkyvillä

reikäkoristelua. Ensimmäisessä kaivukerroksessa löytyneissä kahdessa keramiikan palassa KM 42670: 29 (liite 1, kuva 8) on yksi ehjä reikä ja useamman reiän kohdalta murtuneet reunat. Keramiikka on melko tiivistä vaalean kellanruskeaa, pinnalta hieman punertavaa. Toisessa kaivukerroksessa löytyneissä katkelmissa KM 42670: 53 ja KM 42670: 54 on myös näkyvillä reikiä (liite 1, kuvat 8). Nämäkin palaset ovat koostumukseltaan suhteellisen tiiviitä ja väriltään hieman edellisiä punertavampia.

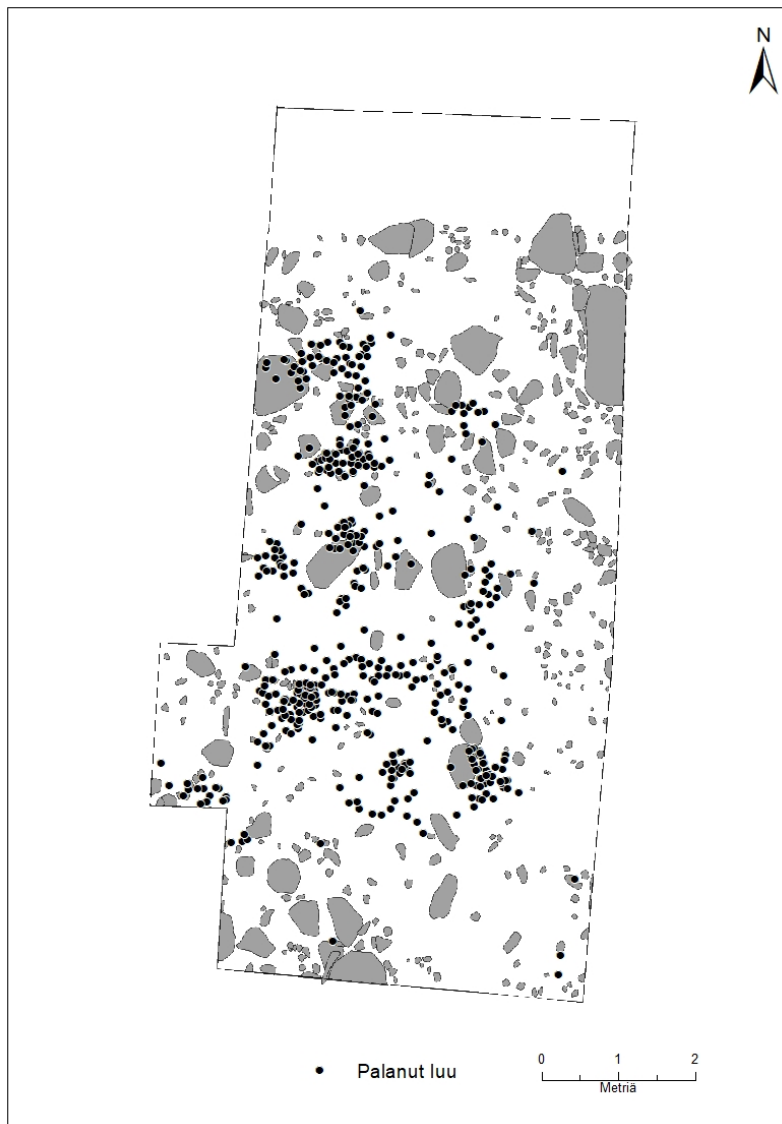
Ensimmäisestä kaivukerroksesta löytyi pieni asbestisekotteisen keramiikka-astian reunakappale KM 42670: 42 (liite 1, kuva 8). Kivirakenne R2:n yhteydestä/viereltä löytyi väriltään tummempaa ja koostumukseltaan hieman rakeisempaa mineraalisekoitteista nauha- tai nuorakoristeista keramiikkaa KM 42670: 52 (liite 1, kuva 7). Alustavan tarkastelun perusteella löytynyt keramiikka on esihistoriallista ja vaikuttaa olevan myöhäiskivi- ja/tai varhaismetallikaudelta. R2:n viereltä löytyneet kappaleet voivat mahdollisesti olla rautakautisia.

Kvartsi

Kvartsia löytyi runsaasti kaikista kerroksista (liite 2, kartta 13). Ensimmäisessä kerroksessa (koko kaivausalue) oli reilut 280 kvartsilöytöä kun taas toisessa ja kolmannessa niitä oli lähes 190, näistä 17 laajennuksessa. Joukossa oli noin kolmekymmentä kvartsesinettä sekä muutama ydin. Kvartseja oli suhteellisen tasaisesti koko alueella, hieman vähemmän koillisnurkkauksessa ja pohjoisen puoliskon itäreunalla. Levintä ei juuri poikennut edellisen vuoden kvartsien levinnästä (ks. kartta 13 vrt. Hakamäki 2020, kuva 22, s. 27.). Hieman aikaisempaa runsaammin kvartseja oli kuitenkin eteläisen keskilohkon alueella ja kaakkoisnurkkauksessa (kartta 13), josta löytyi myös keramiikan palasia.

Palanut luu

Palanutta luuta löytyi runsaasti, 500 mittausta. Palaneiden luiden yhteispaino ei ole kuitenkaan suuri noin 380 g. Mukana on mahdollisesti muutamia pienen pieniä luuesineen kappaleita, mutta niiden selvittämiseksi tarvitaan lisätutkimuksia. Palaneen luun levintäkartalla on huomattavissa muutamia keskittymiä. Edellisvuoden kaivausten palaneen luun levintä oli osittain sama, mutta eteläisen keskilohkon länsipuolen keskittymä ei vielä ollut tullut esille (kuva 16 vrt. Hakamäki 2020 kuva 22, s. 27). Eteläinen keskilohko kuuluu Hakamäen (2020: 21–22) määrittelemään raivattuun alueeseen. Samalta alueelta tuli myös metallilöytöjä (ks. kuva 14). Osalle palaneesta luusta tehtiin jälkitöissä alustava analyysi. Tunnistetut luut ovat muun muassa hauen, metsä- ja/tai kanalintujen sekä hylkeen luita. Suuri osa palaneesta luusta on kuitenkin hyvin pientä silppua, joten lajien tunnistaminen on haastavaa.

Kuva 16. Palaneen luun levintä kaivausalueella (liite 2, kartta 16). Palanutta luuta oli ryppäissä lähinnä kaivausalueen keskiosassa. Piirros: E. Jääskeläinen.

Muut löydöt

Muita löytöjä olivat kaksi pientä piin kappaletta, muutamia palasia kuonaa sekä kiviesine ja kiviesineen katkelmia (liite 2, kartat 13 ja 17). Pii-iskos KM 42670: 58 löytyi suhteellisen läheltä edellisvuoden pii-iskosta, noin 2 m siitä pohjoiseen. Vaalean ruskeanharmaan värinsä perusteella kaikki kolme (tämän ja edellisvuoden) palasta vaikuttavat olevan lähtöisin samasta ydinkappaleesta. Toinen kiviesineistä, KM 42670: 1039, on noin 10 cm x 4,7 cm kokoinen litteä suikulamainen kivi, jossa toisella puolella parin sentin uurre keskellä (liite 1, kuvat 12 & 13). Kiveä on voitu käyttää esimerkiksi jonkinlaisena painona.

7. KAIVAUSTEN AIKANA TEHTYJÄ MUITA TUTKIMUKSIA

Kaivaukset herättivät tälläkin kertaa runsaasti kiinnostusta paikallisväestön ja -median keskuudessa.¹⁹ Koronapandemian vuoksi varsinaisia yleisö- ja koululaistapahtumia ei kaivauksilla kuitenkaan järjestetty. Metallinilmaisinharrastajat, joiden tekemien metallilöytöjen seurauksena Kiurunkankaan tutkimukset aloitettiin, kävivät useaan otteeseen kaivauksilla. He toivoivat myös saavansa näyttää haravointia alueella ja saivat tehdä sen kaivauksen länsipuolella olevalla pienellä rajatulla alueella, joka oli Hakamäen (2020: 21–22) kaivausraportissa merkitty raivatuksi alueeksi. Merkinnot metallinilmaisimen signaaleista tallennettiin takymetrillä (kartta 18). Metallinilmaisinta kokeillessa tehtiin myös havainto siitä, että ilmaisin reagoi tietynlaisiin kiviin suhteellisen voimakkaasti. Yksi sellainen vaaleanvihertävä parinkymmenen sentin kokoinen kivi oli laajennuksen luoteisnurkassa (ks. kuva 13 vasen alanurkka). Ilmeisesti samaa kivilajia oleva, urilla raidoitunut, noin 40 cm kokoinen kivi sijaitsi 1. kiintopisteen vieressä. Kaivauksilla käymässä oleva maanomistaja halusi katsoa kiveä tarkemmin ja poisti siitä sammalpeitteen (kuva [29]). Geologin lajiselvityksen mukaan kivi on kiillegneissia, josta on rapautunut pois pehmeämpiä kiillemineraaleja. Metallinilmaisimien signaalit kertovat siinä olevan mukana jotain sähköä johtavaa mineraalia, esimerkiksi grafiittia.²⁰

Kaivausviikkojen aikana useampi henkilö kävi kertomassa löydöistä, jotka he toivoivat arkeologien tarkastavan. Teimme tutkimusavustajien kanssa tarkastuksen kahdessa kohteessa ja arvion parista löydöstä. Lisäksi arkeologian opiskelija löysi kaivausalueen lähistöltä kuppikiven, joka dokumentoitiin. Kupin malli oli teräväreunainen ja se poikkesi muodoltaan lähialueella aikaisemmin löydetystä kuppikivestä (Sievi, Vanhakirkko 2, mj.1000014829). Kiven välittömästä läheisyydestä ei löytynyt mitään muuta merkkiä, joka kertoisi muinaisjäännöksen luonteesta tai ajoituksesta. Kivi on erittäin suuri ja painava, joten se vaikuttaa olevan alkuperäisellä paikallaan. Tarkastetut muinaisjäännöksiksi osoittautuneet kohteet/löydöt on ilmoitettu erikseen muinaisjäännösrekisteriin.²¹

8. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kesän 2020 kaivaustutkimukset vahvistivat sen, että Kiurunkankaan kohteessa on ollut ihmistoimintaa kivikaudesta, luultavammin sen loppuvaiheilta, aina myöhäiseen rautakauteen asti. Kvartsiesineiden ja -iskosten suuri määrä ja laaja levintä sekä esihistorialliset keramiikkalöydöt

¹⁹ Ks. esim. Häkklä 2020, Soini 2020.

²⁰ Panttila Hannu, sähköposti kirjoittajalle 21.1.2021.

²¹ Modarress Julin 2020a ja 2020b.

viittaavat kivikauden ja varhaismetallikauden toimintaan alueella. Metallilöydöt puolestaan kertovat ainakin keskisen rautakauden ja myöhäisrautakauden ihmisten oleskelusta kohteella. Kiurunkankaan niemeke on aikaisemmin sijainnut järven rannalla ja vesireittien varrella, joten paikka on ollut otollinen ihmisasutukselle.

Kaivausalueelta löytyi paljon eläinperäistä palanutta luuta. Tämän vuoden löydöissä oli muun muassa hauen, kanalintujen ja hylkeen luita. Luut odottavat tarkempaa analyysia. Palaneella luulla oli muutama selvä keskittymä kaivausalueen keskipaikkeilla, samoista yhteyksistä löytyi metalliesineen fragmentteja. Tähän asti tehdyn tutkimuksen perusteella löytökeskittymien ympäristö on selvästi ollut keskeistä aktiviteettialuetta.

Erittäin runsas löytömäärä, sen aikaa vievä dokumentointi ja koronapandemiasta johtuva tavallista vähäisempi työvoima kaivauksilla hidastivat tutkimuksia. Sen vuoksi tänäkään vuonna ei päästy kokonaisuudessaan puhtaaseen pohjamaahan edellisvuonna aukaistulla laajalla (noin 60m²) kaivausalueella. Kaivausten lopuksi tutkimusalue peitettiin suojapeitteellä ja poistetulla maalla. Toiveena on mahdollisen hankerahoituksen turvin saada alue lähivuosina tutkittua koskemattomaan pohjamaahan asti sekä saada näytteistä ajoituksia, jotka tarkentaisivat kohteen ajoitusta ja selventäisivät käytön kerrostumia. Havaintojen perusteella pienehkö osa kulttuurikerrosta on vielä jäljellä kaivausalueella, sillä muutamien osin likamaa jatkui vähäisinä läikkinä alueen keskivaiheilla niin toisen kaivukerroksen kuin lopetustason jälkeenkin. Kulttuurikerrokset näyttävät osin jatkuvan myös kaivauksen rajojen ulkopuolelle, näin ollen muinaisten ihmisten asuin- ja toiminta-alue on selvästi laajempi kuin tähän mennessä kaivettu alue kertoo. Kesän 2019 koeruudut, tämänkertainen laajennus ja koeruutu sekä metallinilmaisimella tehty kartoitus viittaavat samaan. Kiurunkankaalla on edelleen arvokasta aineistoa potentiaalisiin jatkotutkimuksiin niin alueen rautakauden kuin sitä varhaisemman esihistorian osalta.

Oulussa 10. 5. 2021

Mirette Modarress Julin

LÄHDELUETTELO

Painamattomat

Hakamäki V., Jääskeläinen, E., Modarress, M. & Okkonen, J. 2018a. *Sievi. Asunsaari. Moniperiodisen löytöpaikan tarkastus 16.10.2018*. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Hakamäki V., Jääskeläinen E., Modarress M. & Okkonen J. 2018b. *Sievi. Kiurunkangas. Rautakautisen löytöpaikan tarkastus 16.10.2018*. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Hakamäki V. 2020. Kaivauskertomus Sievi, Kiurunkangas. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Modarress M. 2019a. Sievi, Ahola. Irtolöytöpaikan tarkastus. Tutkimusraportti. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Modarress M. 2019b. Sievi, Heusa. Irtolöytöpaikan tarkastus 2019. Tutkimusraportti. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Modarress Julin M. 2020a. Raahe, Vihanti. Aronkalliot. Arkeologisen kohteen tarkastuskertomus. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Modarress Julin M. 2020b. Sievi, Kiurunkangas. Uhrikivi, arkeologisen kohteen tarkastuskertomus. Arkeologia, Oulun yliopisto.

Okkonen J. 2020. Sievi, Kiurunkangas N. Arkeologisen kohteen tarkastus 27.8.2019. Tutkimusraportti. Oulun yliopisto.

Sähköiset

Häkkiä J. 2020. Sievin Kiurunkankaalla tutkitaan muinaista asuinpaikkaa. *Radio Pooki* 25.8.2020. <https://www.radiopooki.fi/ohjelmat/pookin-paiva/a-196885>

Soini H. 2020. Sievin Kiurunkankaan kaivauksilla käy kova tohina – Löytöjä tehty puolestoista viikossa yli 700 – Vanhimmat jopa 5000 vuoden takaa. *Kalajokilaakso* 25.8.2020. <https://www.kalajokilaakso.fi/uutinen/600108>

Tutkimuskirjallisuus

Meriläinen, A. 1993. ”Sievin Evijärvi”. *Sieivistä sommaan näkköön: Sievin historia*. A. Ruuttula-Vasari (toim.). Sievin kunta, Sievin seurakunta ja Sievi-Seura ry., Sievi, 240–252.

Okkonen, J. 1993. ”Sievin esihistoria”. *Sieivistä sommaan näkköön: Sievin historia*. A. Ruuttula-Vasari (toim.). Sievin kunta, Sievin seurakunta ja Sievi-Seura ry., Sievi, 20–43.

Vahtola, J. 1993. ”Sievin paikannimistö”. *Sieivistä sommaan näkköön: Sievin historia*. A. Ruuttula-Vasari (toim.). Sievin kunta, Sievin seurakunta ja Sievi-Seura ry., Sievi, 74–86.

Virrankoski, P. 1956. Uskonpuhdistuksesta isoonvihaan. *Suur-Kalajoen historia I. Esihistoriallisesta ajasta isoonvihaan*. M. Huurre, P. Virrankoski & K. Vilkuna. Suur-Kalajoen historiatoimikunta, Kokkola, 71–474.

LIITTEET

LIITE 1. KUVAT: Kuvia löydöistä ja kuvaluettelo sekä kaivauskuvaluettelot: Digi- ja mustavalkokuvat

LIITE 2. KARTAT: Karttaluettelo, yleiskartat 1 ja 1b, vaaituskartat 2–9, tasokartat 10, 11a ja 11b, 19 ja levintäkartat 12–18

KUVAT

Esinelöytöjä¹

SIEVI, Kiurunkangas
Mirette Modarress Julin 2020

Kuva 1. Kuparimetalliseos esine	KM 42670: 1
Kuva 2. Kuparimetalliseos (pronssi-)esineen kappaleita	KM 42670: 12 ja KM 42670: 15
Kuva 3. Rautaesine	KM 42670: 22
Kuva 4. Rautaesine	KM 42670: 23
Kuva 5. Rautarengas	KM 42670: 24
Kuva 6. Palanutta luuta	KM 42670: 609
Kuva 7. Koristeinen keramiikan pala	KM 42670: 52
Kuva 8. Keramikkaa	KM 42670: 29, KM 42670: 42 (asbesti), KM 42670: 53 ja KM 42670: 54
Kuva 9. Kvartsiesine	KM 42670: 72
Kuva 10. Kvartsiesine	KM 42670: 61
Kuva 11. Kuonaa	KM 42670: 533 ja KM 42670: 535
Kuva 12. Kiviesine	KM 42670: 1039
Kuva 13. Kiviesine piirros	KM 42670: 1039

Kuvat 1–8, 11, 12 ja 13 (piirros), M. Modarress Julin

Kuva 9, J. Nurmi

Kuvat 10, M. Kaasinen

¹ Metalliesineiden kuvat otettu ennen konservointia.

Kuva 1. KM 42670: 1

Kuva 2. KM 42670: 12 (vas.) ja KM 42670: 15 (oik.)

Kuva 3. KM 42670: 22

Kuva 4. KM 42670: 23

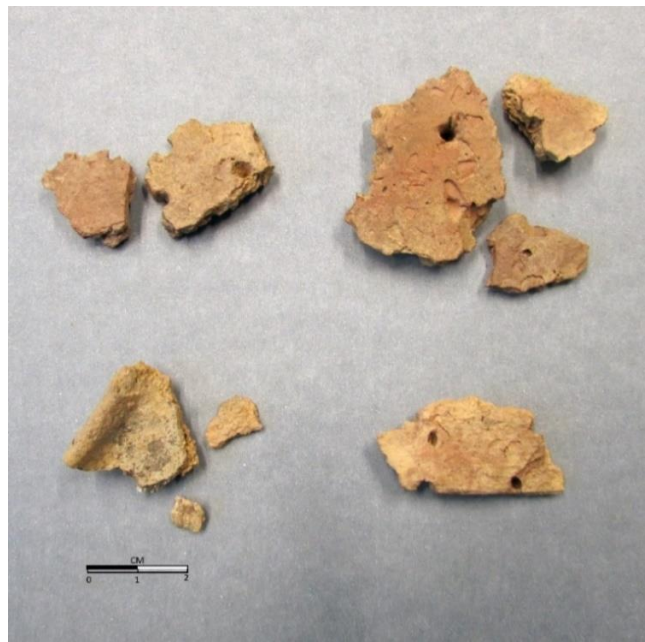
Kuva 5. KM 42670: 24

Kuva 6. KM 42670: 609

Kuva 7. KM 42670: 52

Kuva 8. KM 42670: 29 (ylä vas.), KM 42670: 53 (ylä oik.)
KM 42670: 42 (ala vas.), KM 420670: 54 (ala oik.)

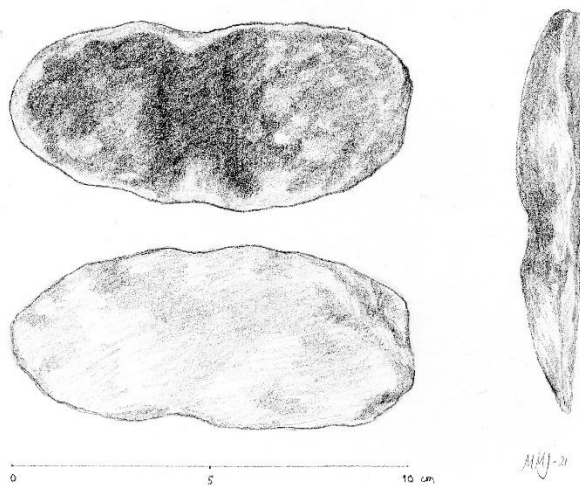
Kuvat 9 ja 10. KM 42670: 72 (vas.), KM 42670: 61

Kuva 11. KM 42670: 533 (vas.), KM 42670: 535

Kuvat 12 ja 13 (oik.) KM 42670: 1039

KARTAT¹

SIEVI, Kiurunkangas, M. Modarress Julin 2020

Karttaluettelo

Kartta 1. Yleiskartta kaivausalueesta.

Kartta 1b. Yleiskartta, kaivausalue, koeruutu ja kiintopisteet maastossa.

Kartta 2. Kaivausalue, vaaitus, taso 0.

Kartta 3. Kaivausalue, vaaitus, taso 1.

Kartta 4. Laajennus, vaaitus, taso 0.

Kartta 5. Laajennus, vaaitus, taso 1.

Kartta 6. Kaivausalue ja laajennus, vaaitus, taso 2.

Kartta 7. Kaivausalue ja laajennus, vaaitus, taso 3.

Kartta 8. Koeruutu A, vaaitus, taso 0.

Kartta 9. Koeruutu A, vaaitus, taso 1.

Kartta 10. Kaivausalue ja laajennus, taso 1. Mittakaava 1: 20

Kartta 11a. Kaivausalue, eteläinen keskilohko ja laajennus, taso 1. Mittakaava 1: 20.

Kartta 11b. Kaivausalue, eteläinen keskilohko ja laajennus, taso 3. Mittakaava 1: 20.

Kartta 12. Tulisija, kaivettu alue ja löydöt.

Kartta 13. Kaivausalue, kvartsi- ja piilöydöt.

Kartta 14. Kaivausalue, keramiikkalöydöt.

Kartta 15. Kaivausalue, metallilöydöt.

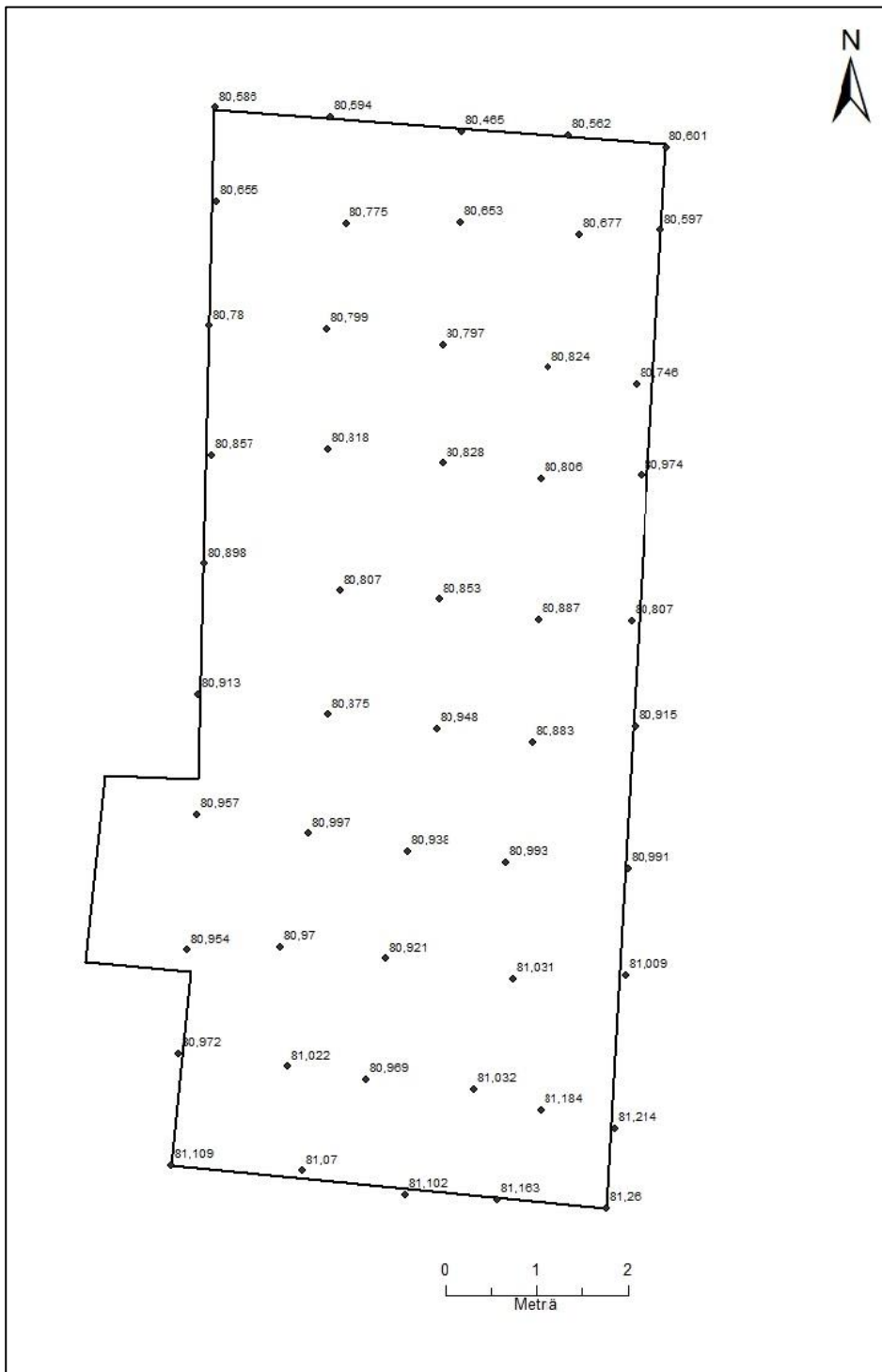
Kartta 16. Kaivausalue, palanut luu.

Kartta 17. Kaivausalue, kivi- kuona ja punamulta.

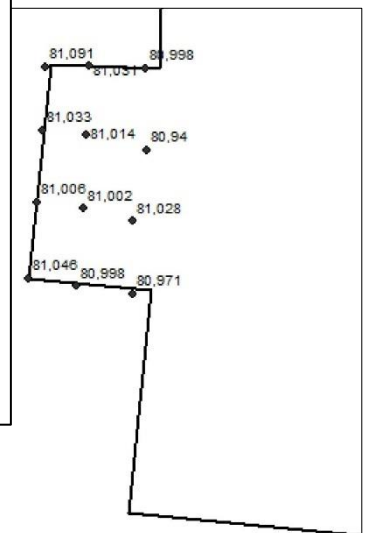
Kartta 18. Metallinilmaisien signaalit ja KA:n pohjoisosan kairauspisteet (vain arkisto).

Kartta 19. Kaivausalueet ja tasot.

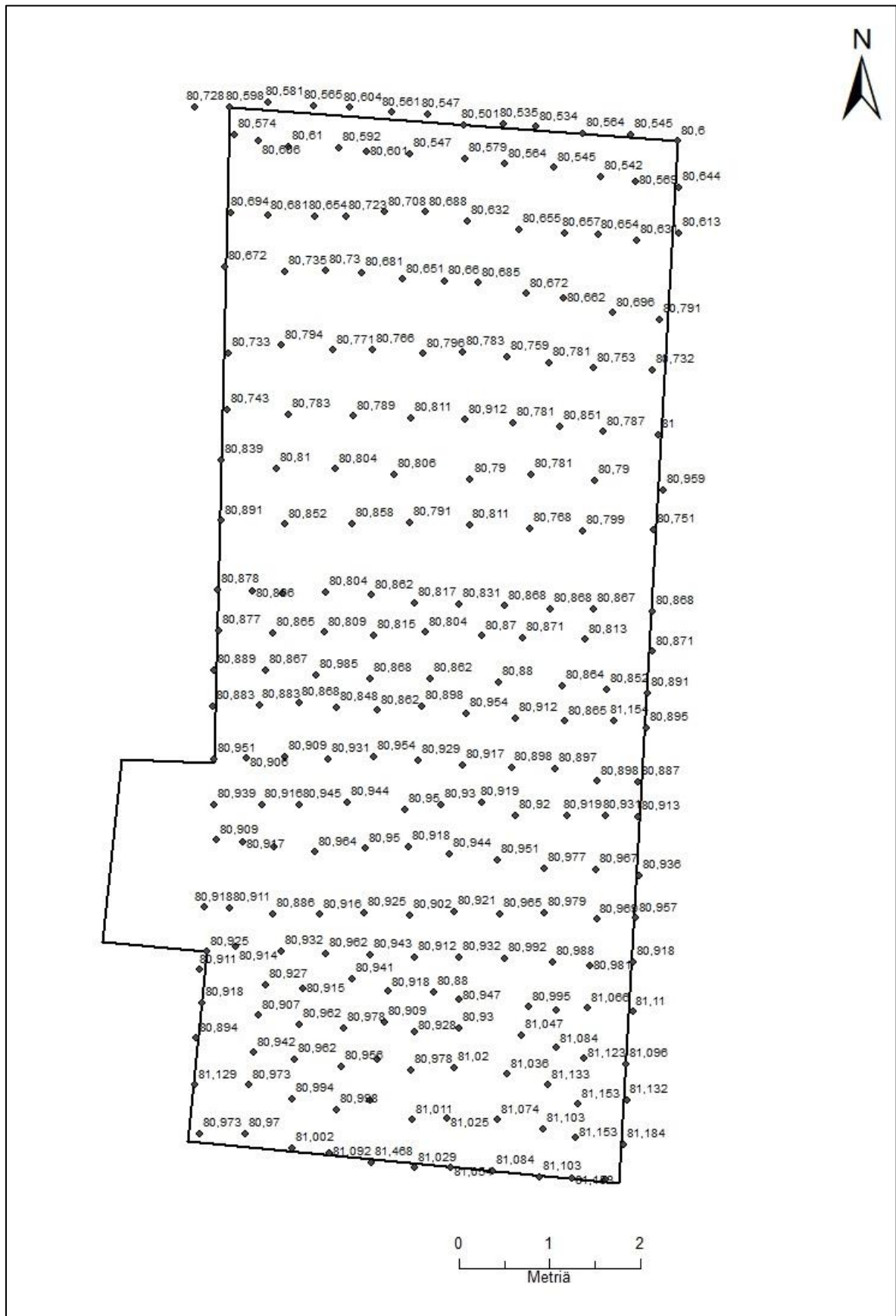
¹ Kartat tallennettu sähköisenä Oulun yliopiston arkeologian laboratorioon.

Kartta. 2. Kaivausalue,
 vaaitus, taso 0.
 SIEVI, Kiurunkangas.
 M. Modarress Julin 2020.
 Mittaus: E. Jääskeläinen ja
 A. Kannussaari.

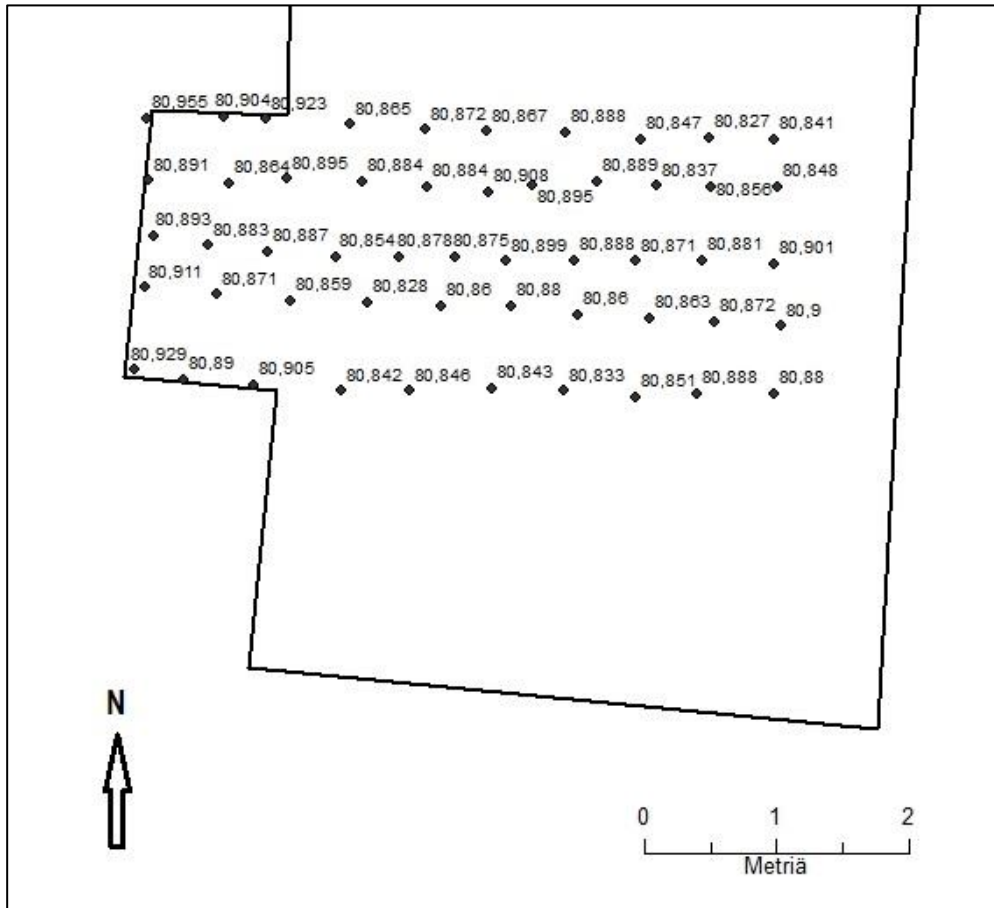
Kartta 4. Laajennos, vaaitus, taso 0
 SIEVI, Kiurunkangas
 M. Modarress Julin 2020
 Mittaus: E. Jääskeläinen, A. Kannussaari
 Piirros: E. Jääskeläinen 28.9.2020

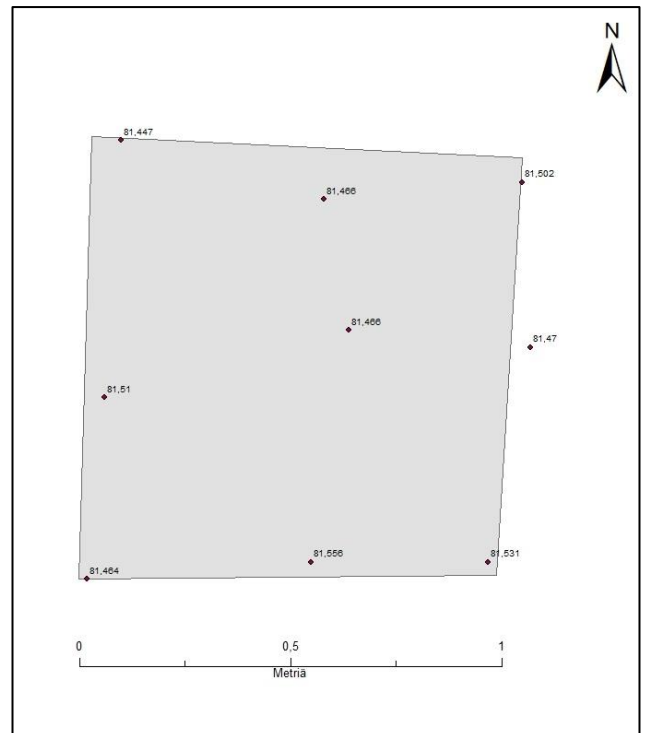
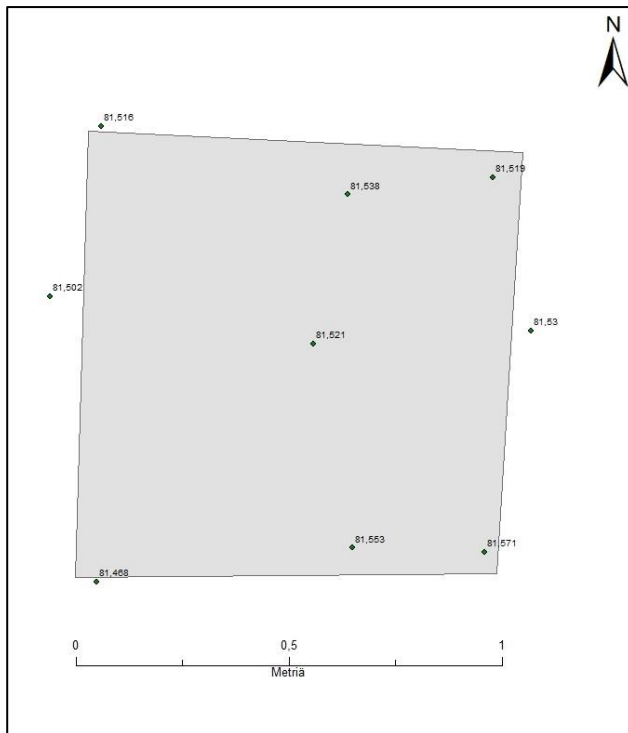
Kartta 3. Kaivausalue, vaaitus taso 1.

SIEVI, Kiurunkangas. M. Modarress Julin 2020.

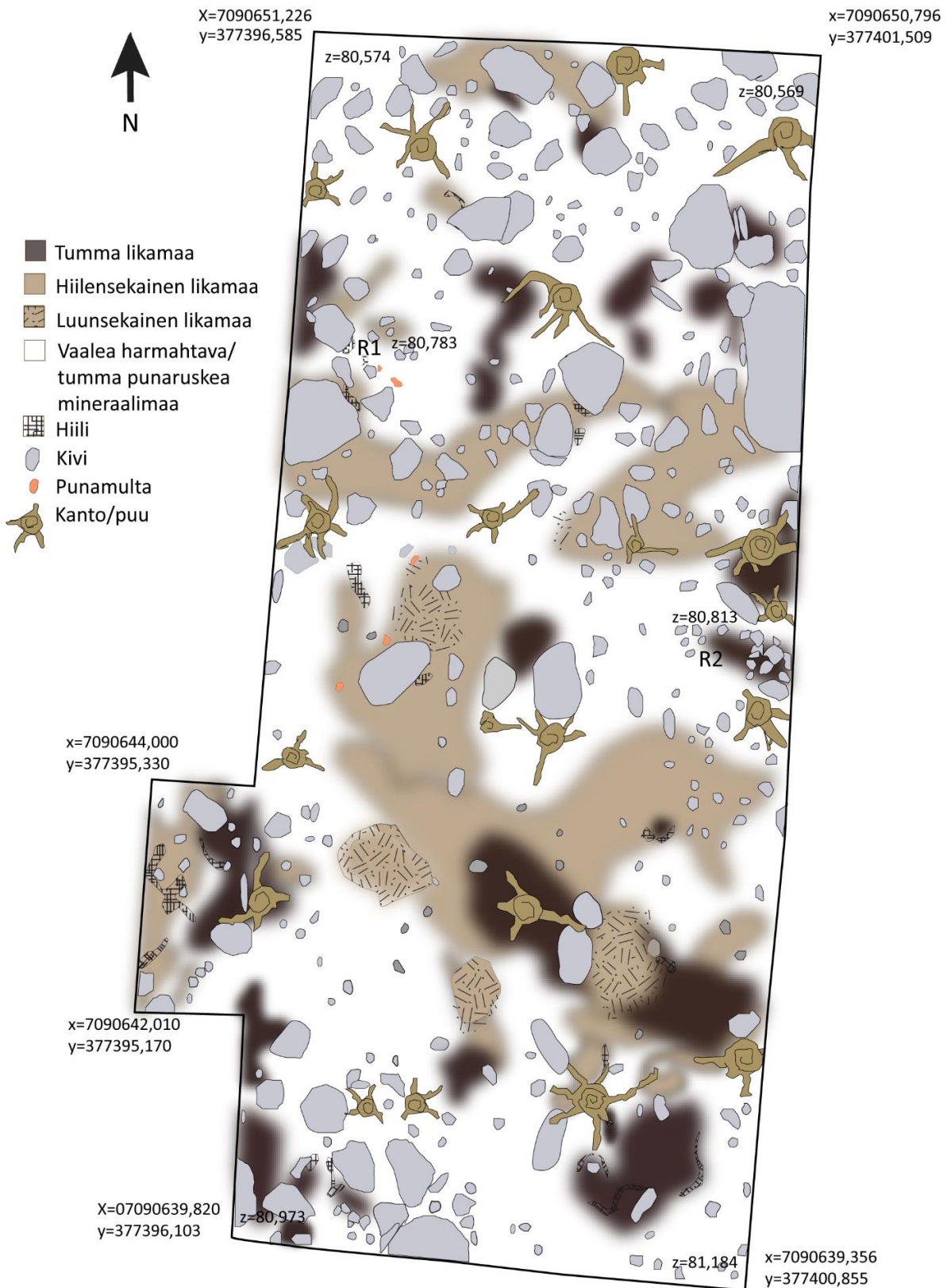
Mittaus: E. Jääskeläinen ja A. Kannussaari. Piirros: E. Jääskeläinen

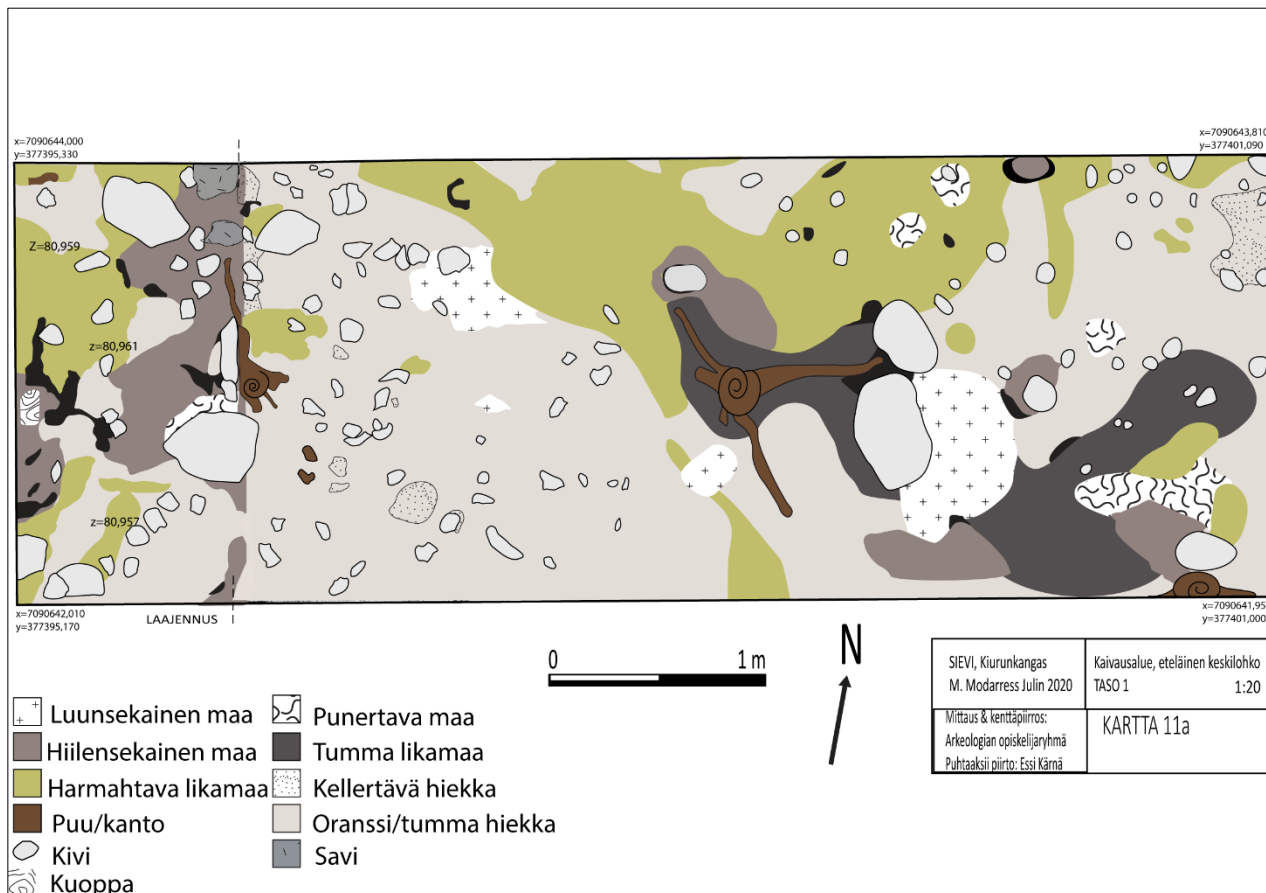
Kartta 7. Kaivausalue ja laajennos, vaaitus, taso 3.
 SIEVI, Kiurunkangas. M. Modarress Julin 2020.
 Mittaus: E. Jääskeläinen ja A. Kannussaari. Piirros: E. Jääskeläinen

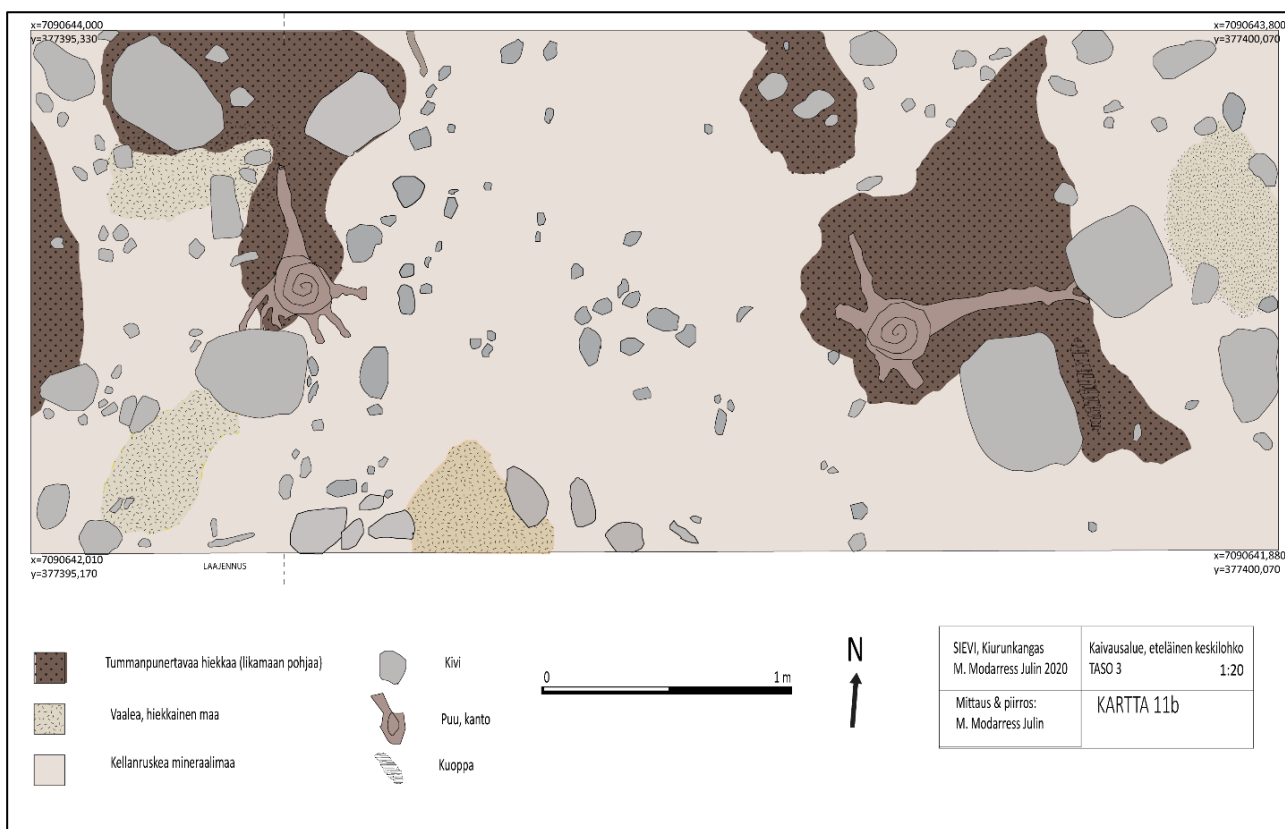
Kartat 8-9. Koeruutu A, vaaitukset. Taso 0 (vas.) ja taso 1 (oik.).
 SIEVI, Kiurunkangas. M. Modarress Julin 2020.
 Mittaus: E. Jääskeläinen ja A. Kannussaari. Piirros: E. Jääskeläinen

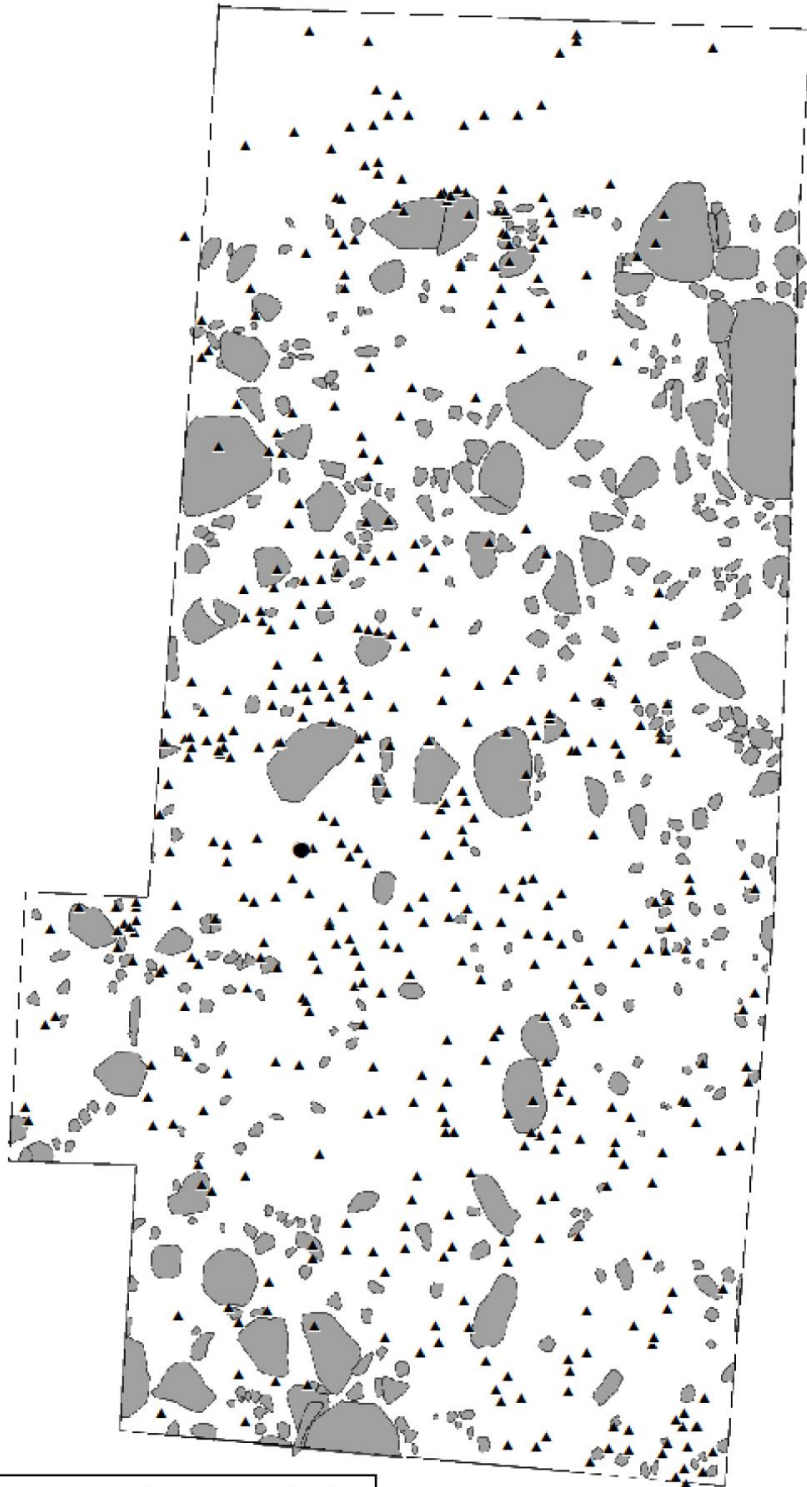
KARTTA 10. SIEVI, Kiurunkangas
M. Modarress Julin 2020
Kaivausalue, taso 1, 1:20
Mittaus & kenttäpiirros:
Arkeologian kaivausryhmä
Puhtaaksi piirto: M. Modarress Julin

Kartta 11a. Laajennus ja eteläinen keskilohko on kaivattu tasoon 1 eri aikaan, liitetty karttana yhteen.

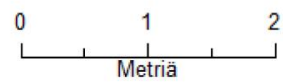

Kartta 11b. Laajennus taso 3, eteläinen keskilohko taso 3.

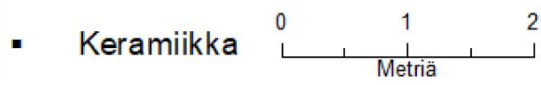
Kartta 13. Kaivausalue, kvartsi- ja piilöydöt
SIEVI, Kiurunkangas
M. Modarress Julin 2020
Mittaus: E. Jääskeläinen, A. Kannussaari
Piirros: E. Jääskeläinen 23.11.2020

- Pii
- ▲ Kvartsi

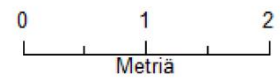
Kartta 14. Kaivausalue, keramiikkalöydöt
SIEVI, Kiurunkangas
M. Modarress Julin 2020
Mittaus: E. Jääskeläinen, A. Kannussaari
Piirros: E. Jääskeläinen 23.11.2020

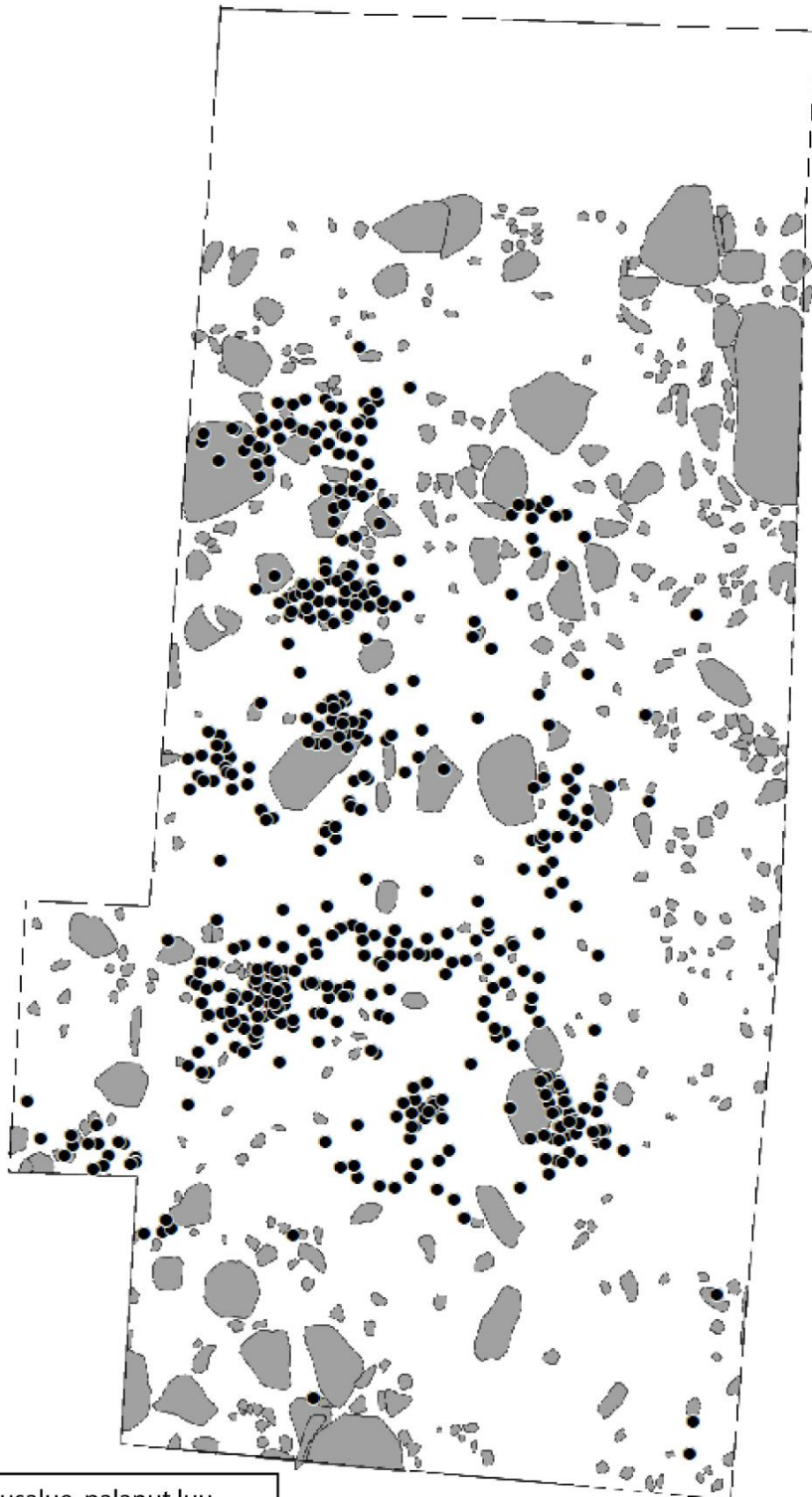

Kartta 15. Kaivausalue, metallilöydöt
SIEVI, Kiurunkangas
M. Modarress Julin 2020
Mittaus: E. Jääskeläinen, A. Kannussaari
Piirros: E. Jääskeläinen 23.11.2020

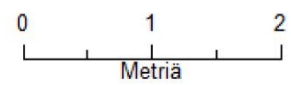
- Rauta
- ▲ Kuparimetalliseos

Kartta 16. Kaivausalue, palanut luu.
SIEVI, Kiurunkangas
M. Modarress Julin 2020
Mittaus: E. Jääskeläinen, A. Kannussaari
Piirros: E. Jääskeläinen 23.11.2020

• Palanut luu

Kartta 17. Kaivausalue, muut löydöt
SIEVI, Kiurunkangas
M. Modarress Julin 2020
Mittaus: E. Jääskeläinen, A. Kannussaari
Piirros: E. Jääskeläinen 23.11.2020

- ▲ Kuona
- Kiviesineet
- Punamulta

